

Toponymie van Brecht

door R. VAN DEN EECKHAUT

DERDE DEEL

679. GOORAKKER : 1639, sekeren acker gen. den *gooracker* gel. aent rootken, S.P. 27,25; — bouwland tussen Bekhoven en Overbroek.

680. GOORDEN : 1752, een weyde gen. de *goorden*, S.P. 41, 194; — niet nader bekend.

681. GOORDIJK : 1843, Chemin de la dweersche straet à la Overbroeksche baen, —, T. 25.

682. GOOREINDBAAN : *gu.ørændbuan* 1947, N.; z.j., V.V.V.C5; — van Overbroekstraat naar grens met Wuustwezel en verder naar Gooreind.

Idem als Weg Kalmthout-Brecht.

683. GOORHEUVEL : ca. 1449-1460, *goerhouel*, Anh. 6, 27 — Anh. 1, 43 v°; 1529, aenden *goorhueuel*, S.P. 10, 315; id., *goorhouel*, S.A. 1893, 36, 37 v°; 1543 (1598)-1618, *goirheuuuel*, Anh. 4, 8 — S.P. 22, 35; 1543 (1598), *goorheuuuel*, Anh. 4, 10; 1618 (1635), aen (den) *Goorheuuuel.*, Bet. 3220; 1626, *Goorhoeuel*, Anh. 11 B, 37; 1714, *Goorheuel*, Anh. 11 B, 37; — hoeve (?) te Bekhoven naar Stapelheide toe.

X. GOORKENSSTRAAT : zie Goorstraat.

684. GOORMEER : A) 1359, te *ghore mare*, Comm. Br.,

32 v°; 1440, ter *goer meeren*, Anh. 3 B, 5 v°; 1440-ca. 1470, gielys *goermeere* van pulle, Anh. 3 B, 12 — Anh. 9, 16; 1452, *goermeer*, Anh. 2, 21 v°; 1482, opte *goermere*, Anh. 8, 15 v°; 1570, ter *ghoormeeren*, Feoh, 2 v°, 51; 1660, erue mette huijsinghe ende schuere ... gen. de *Goirmeire* grt bat als 2 b., A.J. 96, 88; — hoeve en land te Sterthoven.

Idem als C) en Meer E).

B) 1440, opte *goer meere*, Anh. »3 B, 28; — perceel te Broekhoven.

C) 1402, vanden *goermoeren*, Anh. 32, 1 v°; 1460-1596, ij bloke ... geh. de *goermeeren*, Anh. 2, 48 v°-S.A. 49, 60; ca. 1470, 1482, die *goermeren*, Anh. 9, 15-Anh. 8, 14 v°; 1478, de *goermaren*, Anh. 2, 85 v°; c)a 1520, de *goer meeren*, Anh. 7 A, 5 v°; 1528-1638, de *goormeeren*, S.P. 10, 239-S.P. 27, 18; 1653, twee heyuelden alsnu tot lant gemaect gen. de *goirmeren*, S.P. 28, 4 v°; 1659-1661, *goirmeeren*, A.J. 96, 24 v°-S.A. 57, 3 v°-4; 1671, de *goormeiren*, S.P. 31, 231 v°; — heide, weide, bouwland en hoeve te Sterthoven.

Idem als A).

D) 1631, sekere parcheelen van weyden gen. de *goirmeeren*, S.P. 23, 24 v°; 1677, drij besondere koijweijden gel ... inde oudaenstraet gen. de *goirmeiren*, S.P. 32, 302; — weiland te Bekhoven. Vgl. Goor G).

Vgl. voorts te Brecht : 1359, Staes van *goermare*, Comm. Br., 36.

685. GOORMEERVELD : 1706, *goirmeervelt*, S.A. 48, 22 v°-23 v°; — perceel bij de Romsteek.

686. GOORRIJT : 1359-ca. 1440, an die *goerrijt*, Comm. Br., 33 v°-Anh. 3 B, 10 v°; ca. 1470-ca. 1520, een heibloc geh. de *goerryt*, Anh. 9, 40 v°-Anh. 7 A, 16 v°; 1482, de *goereyt*, Anh. 8, 39 v°; 1501-1642, die *goorryt*, Anh. 7 B, 20-

S.P. 27; 58; 1555, de *ghoorrijt*, S.A. 1910, 15; 1608, de *goirryt*, S.P. 20, 7 v°; — perceel te Kloot.

687. GOORSE WEG : 1636-1662, ontr. den *goirssen wech*, S.P. 25, 71-S.P. 30, 123 v°; — weg van de Vraag naar Sint-Job-in-'t-Goor.

688. GOORSE ZAND : 1651, omtr. het *goorsche sandt* alhier binnen brecht, S.P. 27, 139-141; — perceel op de grens Brecht-Sint-Job-in-'t-Goor.

Idem als Zand B).

689. GOORSTRAAT : 1566, aende *goor straet*, S.A. 1920, 37 v°; 1567, aende *goorstrate*, S.P. 15, 128-129; 1599, tot *goorestrate*, L.R. 6; 1686, aende *goirkensstraete*, S.A. 107, 110; 1710 *gorstraet*, S.A. 52, 101 r°-v^o; — straat te Kloot.

X. GOOR VAN BRECHT : zie Goor D).

X. GOREN : zie Goor F), G) en H).

690. GORENBOS : tXo:rëmbøs (E 2) 1956, V.; — perceel weiland bij de Stapelheidebeek.

691. GORENLOOP : dëgo:rëlu.ëp (E 3) 1887-1956, aan den *Goorenloop*, NBKP, nr. 17-V.; — hetzelfde als Stapelheidebeek.

692. GORISBLOK : 1456, aen *gorys bloc*, Anh. 2, 39; — perceel in Sint-Lenaartsakker.

Psn. Vgl. : *ibid.*, jegen *gorys* hecters stede.

693. GOUDREGENLAAN : z.j., V.V.V. C 8; — nieuwe weg, parallel met Laaglandlaan.

694. GOUW : 1559-1667, omtr. 1 vts. lants geh. de *gouwe*, Anh. 5, 35 v°-A.J. 97, 111; — bouwland te Sterthoven in het Lo.

Gouwe, goude, gaauw „waternaam” of *gouw, gooi* „landstreek”. Zie : Moerman, *Ndl. Pln.*, a.v.; Schönfeld, *Watern.*, 22 vv. en 277 vv.

695. GO(DE)VAARTSAKKER : A) 1359, opde(n) *godeu(er)ts ack(er)* ghel.an ts(er)en *godeeu(er)ts blochuus zuutw(er)t ane*, Comm. Br.; — vermoedelijk bij de Waterhoeve, alias Goed van Brecht. Vgl. : ib., h(er) *godeu(er)t van brecht*.

B) 1713, 1 b. lant gen. *govaerts acker*, S.A. 48, 112; — bouwland in Sint-Lenaarts-akker.

Govaart, Godevaart, Godefridus psn. Zie V. Gorp, *MVN* 1952, 115.

696. GRAMBERENSBOSKEN : *grambæ:rezboskæ* (D 2, nr. 799) 1956, V.; — schaarbos ten oosten van de Weg naar Wuustwezel.

Vgl. : Ch. van *Gramberen*, *NBKP*, nr. 26. Bij de Weerisbeek.

697. GRANDE LA BREUVE : 1812, *habitantium in via quae ducit hogestratam sub signo* —, Bapt.; — huis te Sint-Lenaarts.

Poging tot vertaling van *Grote Legaen*, afspanning op de grote heerbaan van Antwerpen naar Hoogstraten. Hier zal wel een 'drenk' geweest zijn voor de paarden (Fe. *abreuvour, abreuvage, l'abreuve* vervormd tot *la breuve*). De Franse naam in het Latijns baptizarium (1779-1822) wijst op invloed van de Franse bezetting.

698. GRAND'PLACE : Mil. 1.5000; — herinnering aan verfransing.

Hetzelfde als Plaats, Dorpsplaats en Gemeenteplaats.

699. GRANSKEN : 1722, een stuck erffue daer ontr.

(= boeckweijacker) gel. gen. den geer ende het *gransken*, S.A. 103, 127 v°; — perceel te Overbroek.

Gransken „schransken“?

700. GRENSSTRAAT : 1972, Gem. pl. St. Len. 4-5 H; — weg op de grens tussen Sint-Lenaarts en Rijkevorsel.

701. GRIEKENSTRAAT : 1564, inde *griekensstrate*, S.P. 20, 21-22; — niet nader.

Griekens?

702. GRIET : 1724-1822, de *griet* ... w. de gebuerstraete, S.A. 103, 198 v°-Bapt.; — huis te Broekhoven.

Ws. naar de psn. Margareta; mogelijk naam van een versterking. Vgl. te Boom, Fort de Margriet (mededeling door Prof. Dr. K. Roelandts); ook *Herne*, nr. 644.

703. GRIETKENSSTEDEKEN : 1648, het *griekensstedeken*, S.P. 26, 66-S.P. 27, 86; — niet nader bekend.

704. GRIJSBLOK : 1700, een stuck bij de cruijssen gen. het *grijsblock* ... o. cruysstraet, S.P. 37, 16-22 v°; — perceel te Bekhoven.

Foute lezing voor Kruisblok.

705. GRIJSPAARD : *tgrɛ-spɛ-rɛrt* (G 3) 1695-1769, de hoeue gen. het *grijspeird*, S.P. 36, 105-S.B., 142; 1702-1814, het *grijspeert*, S.P. 37, 72-73-Bapt.; 1834, het *grijs paard*, Kl. S. E. art. 2097; Mil.; 1843, het *grijs peerd*, B. 16; 1890-1956, 't *Grijspeerd*, Harou, 236-V.; — hoeve te Broekhoven bij de grens tussen Sint-Lenaarts en Brecht.

Naar de eigenaar. Vgl. : 1626-ca. 1700, Mr Nielaes waechmans secretaris te vooren Jan betten van eruen te Broeckhouen daer zijn huijsingen op staen ... modo d'erffgen. Sr Jacques van *Grijs-*

perre tot Antwerpen Modo mijn heere van Kessel by coope van d'erffigen. *Grijsper*, Anh. 11 B, 70; 1665, den heere Jacques van *Grijsperre*, S.A. 131; 1671, Jacques van *Grisperre*, S.A. 57, 155; 1673, dhr Jacques van *Grijsperre*, S.A. 32, 70 v°-71.

706. GROENAKKER : 1654, eenen acker gen. den *groen acker*, S.P. 28, 15; — bouwland vermoedelijk op Bekhovenakker.

Groen houdt verband met wisselbouw en duidt op de braak liggende akker. Zie : *Opwijk*, nr. 428-435; *Beert*, 21; *Hofstade*, nr. 211. Schönfeld (*Veldn.*, 55) denkt aan de kleur van de begroeiing. Vgl. Bach II, § 622. Ofwel dialectische vervorming van *gro(t)en*.

707. GROENE JAGER : 1834-1850, —, Kad. S.A., 4-Vdm.; — huis (?) te Overbroek. Mogelijk toespeling op de kleding van de jager. Vgl. Trübner III, 250 : „Es lebe was auf Erden stolziert in grüner Tracht : Die Wälder und die Felder, die Jäger und die Jagd” (W. Müller, 1822, *Gedichte*).

708. GROENE WEG : 1440-1715, aenden *groenen wech*, Anh. 3 B, 4-S.A. 48, 169; 1655 (1675), *greunen wech*, S.A. 126, 1. st.; 1656, *gruenen wech*, S.A. 56, 174; 1708-1736, den *groenen wegh*, S.P. 38, 20-F. 19, 20; 1843, Chemin de celui dit Lierschenweg au champ dit : beekhovenakker, *Groenen weg*, T. 26; — moeilijk te situeren.

Voorkomend bij de akkercomplexen te Bekhoven, Eindhoven, Kerkhoven, Kloot, de Locht, Oostbrecht en Sterthoven. Zie ook Lijkweg.

709. GROENSTRAAT : 1972, Gem. pl. St. Len. 6 F-G; — van Kerkstraat naar Bevrijdingslaan over de Houtstraat.

710. GROESAKKER : A) 1682, eenen block ... gen. *groesackerken*, S.P. 34, 105 v°; 1780, eenen acker gen. den *groesacker*, S.P. 44, 286; — bouwland te Houthoven.

B) 1780, eenen acker gen. den *achtersten groesakker*, S.P. 44, 286; — akker in de Houtstraat. Deel van A).

Mnl. *groese* „jonge gras, weiland”. *Groesaard* met personificerings-suffix. Zie Lindemans, *Com. Top.* 1928, 133 vv. *Groesakker* doelt op akker naast een weiland gelegen.

711. GROESBLOK : 1722, een ackerken landt gen. het *grues block*, S.A. 103, 122 v°; 1722, neffens het *groesblock*, S.A. 103, 123; — bouwland te Overbroek.

X. GROOT (GROTE) ACHTERHOEKHEIDE, -AKKER, -AKKERBLOK, -AREND, -BAAN, -BEEMD, -BETTENHOF, -BLOK, -BLOKHUIS, -BOENT, -BOKSENSAKKER, -BOOMGAARD, -BOONLAND, -BOONTUIN, -BOS, -BOSMAN, -BREM, -BRIESTERPAD, -BROEDGANS, -BROEKAKKER, -DRIES, -EECHT, -EKERENBRAAK, -ELST, -ELSTAKKER, -GEER, -GOMMERHEIVELD, -GOREN, -HAAK, -HANENPAD, -HEERBAAN, -HEESTER, -HEIBLOK, -HEIDE, -HEIKEN, -HEIVELD, -HENGSTBROEK, -HENGSTBROEKVOETWEG, -HOEKSE VOETWEG, -HOEVE, -HOF, -HOLLANDER, -HOOLKEN, -HUIS, -HUNSEL, -IEPELAAR, -JUKSCHOT, -KAPELAKKER, -KOEVOET, -KOLK, -LEEMSVELD, -LEEUWERK, -LEGAAN, -LENTENHOF, -LIJKWEG, -MARUM, -MEERBLOK, -MOLENBERG, -MORIAAN, -NOLLEKENS, -NONNENPAD, -OPSTAL, -PADHOF, -PALMBOOM, -RIETAKKER, -RIJAKKER, -RIJT, -ROMSTEEK, -SCHIJFBRAAK, -STEDE, -STEKEN, -STEKENS DRIES, -STRAAT, -STUK, -TURFHEUVEL, -VALK, -VEERLE, -VEERLESTRAAT, -VELD, -VEN, -VENWEG, -VONDER, -VRAAG, -VRAAGSE KERKPAD, -WEERLAAR, -WEERLAARAKKER, -WEERLAARLOOP, -WEIDE, -WERFT, -WILGENAKKER, -WOUWER, -WOUWERAARDEKEN, -ZEEPT : zie grondwoorden.

712. GROVE MAST : *degro:vemast* (C 5) 1956, V.; — bos te Overbroek.

X. GULDEN LEEUW : zie Rode Leeuw.

X. GULFHOEK : zie Golhoek.

713. GUTKEN(S) : A) 1473, de quadam terre pecia dicta *tguytken*, An. 6; 1618 (1635), Cijnsb. Bailleul, Bet. 3220; 1534, een stuck goets geh. *tgutken*, S.A. 2, 88 v°; — perceel te Klein Veerle, dicht bij Steeghoven.

B) ca. 1449-1543 (1598), ij bloecxkens geh. de *guytkens*, Anh. 6, 45-Anh. 4, 35; 1453, 3 blocxkens geh. de *goeytkens*, Anh. 1, 20; 1539-1553, de *gutkens*, S.A. 1898, 16-S.P. 15, 154-156; — percelen te Klein Veerle, verkaveling van A).

714. GUTKENSSTRAAT : A) ca. 1449, *guytkens strate*, Anh. 6, 45; 1453, *goeytkens strate*, Anh. 1, 20; 1516-1559, Jnde *gutkens strate*, S.A. 1916, 19 v°-S.A. 1913, 5 v°; 1543 (1598), *guytkensstraete*, Anh. 4, 35; 1565, *guetkensstrate*, S.P. 15, 24-25; 1566, inde *guetkensstraat*, S.P. 15, 118-S.A. 1920, 27 v°; 1569-1633, aende *geutkensstraat*, S.P. 17, 13-S.P. 23, 120; 1615, aende *ghoetkens strate*, S.P. 21, 3 v°; 1645, inde *geuckens straete*, S.P. 26, 53-S.P. 27, 139, 17 v°; straat te Klein Veerle.

B) 1707-1722, *geerkensstraete*, S.A. 48, 62 v°-S.A. 103, 121 v°; — straat te Veerle, foutief voor Gutkensstraat.

Gutken, dim. van mnl. *gote*, *geut*, *guyt* „goot, afvoerkanaal”. Zie : *Els. Jkk.*, 133; *Duyt*, 36, a. v. *guetken*; Schönfeld, *Watern.*, 232. Misschien ter aanduiding van een lang, smal stuk (vgl. De Vrieze, *MVN* 1949, 31).

715. HAAGAKKER : A) 1440-ca. 1520, den *haegacker*, Anh. 3 B, 13-Anh. 7 A, 14 v°; 1450, den *hageacker*, Anh. 2, 12 v°; — perceel bouwland te Kerkhoven.

B) 1460, dat *hageackerken*, Anh. 2, 47 v°; — bouwland te Kloot.

Mnl. *hage* „kreupelhout”, „omheining van zulk hout”. Vgl. Helsen, *MVN* 1955, 38; Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, a. v.; Moerman, *Ndl. Pln.*, a. v. Voorts te Brecht : 1536, doir de *hage* oft Rijs, S.A. 2, 135. Thans (1957) te Brecht omheining van een tuin : doornenhaag, beukenhaag, gewoonlijk *hofuin* genoemd, waarin de oorspronkelijke bet. van 'tuin' blijkt te zijn behouden. In *haagakker* mogelijk hetzelfde als *haak*(akker). Vgl. Haagstraat, Haakstraat. Over wisseling g-k, zie Steeghoven-Steekhoven.

716. HAAGBLOK : 1720, seckeren acker ofte stuck lants gen. het *haeghblock*, S.P. 38, 282 v°; — bouwland te Kloot.

717. HAAGPAD : (G 4-3) 1843, sentier du hameau de Molenheiken au hameau de St-Leonard, *haegpad*, T. 30.

718. HAAGSTRAAT : 1559 (1618)-1725, *haeghstraet*, Anh. 3 A, 8-S.A. 135, nr. 147; 1567-1769, de *haegstraet*, S.A. 1950, 51 v°-S.B., 142; 1571-1683, *haechstraete*, S.P. 17, 30- S.P. 34, 143; 1611-1663, S.P. 20, 65 v°-S.A. 51, 138 v°; 1669-1774, *haeghstraete*, S.P. 31, 101-S.P. 43, 710; 1726, *hagestraete*, S.P. 39, 19; — straat te Kerkhoven.

Hetzelfde als Haakstraat. Zie aldaar. Zie ook : Hofstraat, Oude Veldstraat, Hoogstraat B). Zie voor formatie : Haagakker en Haak.

719. HAAGSTRAATBRUG : 1843, *Haegstraetbrug*, T. 18.16.

720. HAAGSTUK : 1567, een vertelsaet lants geh. *thaegstuck*, S.P. 15, 192-193; 1693, seecker stuck bos geh. dat *haeghstuck* ... het peerdeken oost, A.J. 81, 302 r°-v^o; — bouwland en bos te Kloot.

721. HAAGWEG : (E 3) 1843, sentier de la Spookstraet vers l'Haegstraet, *Haegweg*, T. 28.

722. HAAK : A) ca. 1400-1476, opden *haec*, Anh. 32, 9-

Anh. 2, 80; 1536-1693, den *haeck*, S.A. 1895, 19 v°-20-S.P. 36, 68 v°; — bouwland achter het Kevieblok op Overbroekakker.

B) ca. 1400-1482, van iij b. lants ghel. in kerchouender ackere heet die parecker ende den stocacker ende den *haec*, Anh. 32, 13-Anh. 8, 2; ca. 1400, vanden *hake*, Anh. 32, 13 v°; 1503-1720, den *haeck*, Anh. 7 B, 22 v°-S.A. 103, 8 v°; *787, den *haek* ontr. de kercke, S.P. 45, 281; 1890-1956, den *Haak*, Harou, 230-V.; — bouwland onder Kerkhoven. Zie ook L) en N).

C) ca. 1470-1483, 1 lps. lants geh. den *haec* gel. in betcouenacker, Anh. 9, 33 v°-Anh. 8, 32 v°; ca. 1520, den *haeck*, Anh. 7 A, 10 v°; — bouwland te Bekhoven. Zie ook M).

D) 1537-1559 (1618), den *haeck*, S.A. 1896, 10 r°-v^o-Anh. 3 A, 20; 1559 (1618), *haecke*, Anh. 3 A, 21; — bouwland te Veerle.

E) 1559 (1618)-1694, den *haeck* ... tuss. der Luchtbloek ende de conijnshaeghe, Anh. 3 A, 5-A.J. 81, 324 v°; — bouwland en weiland te Eindhoven. Zie ook J) en K).

F) ca. 1449-1453, 36 r. lants geh. dat *haexken* aende creke, Anh. 6, 30 v°-Anh. 1, 24 v°; 1543 (1598), 1,5 lps. lants geh. *thaexken* gel. byden ackermolen, Anh. 4, 58 v°; 1543 (1598), xxxvj roeyen lants geh. dat *haexken* gel. byde laecke ... o. aenden ackerstap, Anh. 4, 13 v°; — perceel te Bekhoven.

G) 1460-1543 (1598), 5 vts. geh. dat *haexken* ... aent keuibloek tusschen jans conincx goede ... ende ... lysbetten sbackers, Anh. 1, 43-Anh. 4, 30 v°; — hetzelfde als A).

H) 1473-1559 (1618), super quamdam peciam terre

sitam in verleacker dictam *thaexken* prope stopstrate, An., 5-Anh. 3 A, 21; — idem als D).

I) 1767, een parseel lant gen. de *haecken*, S.A. 117; — niet nader.

J) (E 3, nr. 28) 1762, van den *achtersten haeck*, L.L.IV, 15; — deel van B).

K) 1761, den *voorsten haeck*, S.A. 117; 1768, den *vorsten haeck*, S.A. 117; — weerdeel van J).

L) 1615-1780, den *grooten haeck*, A.J. 90, 157-S.P. 44, 377; — deel van B).

M) 1615, den *cleynen haeck*, A.J. 90, 157; — perceel te Bekhoven bij de Alaard, deel van C).

N) 1780, seker stuck land gel. achter de kercke gen. den *klijnen haeck*, S.P. 44, 377; — weerdeel van L).

723. HAAKAKKER : A) 1482, ontr. 1 lps. lants geh. den *haecacker*, Anh. 8, 43 v°; — bouwland te Kloot.

B) 1402, j muddeken zaets ... geh. de *haechse acker*, Anh. 32, 5 v°; — idem als Haak A).

Haak „haakvormig perceel”. Vgl. De Vrieze, *MVN* 1949, 27; Moerman, *Ndl. Ptn.*, a. v. De straat bij de *haak* was de *haakstraat* of *haagstraat*.

724. HAAKSTRAAT : 1527-1553, inde *haecstrate*, S.A. 1892, 23-S.P. 11, 288-289; 1552-1673, Jnde *haeck strate*, S.A. 19p8, 19 v°-S.A. 51, 243 v°-244; 1618, inde *haexstrate*, S.P. 22, 37 v°; 1626, *haecstraet*, Anh. 11, 22; 1636-1780, inde *haeckstraet*, S.P. 25, 61 r°-v^o-S.P. 44, 227; 1667-1720, de *haecxstraet*, S.P. 31, 6 v°-S.A. 103, 77 r°-v^o; z.j., *Haakstraat*, Mil. 1.40.000 en 1.5000; — hetzelfde als Haagstraat. Zie aldaar.

725. HAAKSTUK : (E 4) 1566, *thaeckstuck*, S.A. 1920, 19 v°-S.P. 15, 97-98; 1626, van drij meukens zaetlants chijs geh. het — in Eijndouen acker aen Tsant neffens den wech soomen ter Locht wart gaet, Anh. 11, 10.

726. HAAKWEG : A) (C 7) 1843, Chemin de la rue dite : Agterweg à la rue dite : St-Jobsche-baen, *haekweg*, T. 54.

B) (B 3-C 3) 1843, Chemin de la rue dite : Heylstraet au hameau de Gooreinde : *haekweg*, T. 24.

727. HAARD : 1440-ca. 1520, eenen beemt geh. de *haert* ... aen deen zide gel. de homersdonc, Anh. 3 B, 4; Anh. 7 A, 25; 1570, eenen beempt geh. de *haerdt* ... 3 b. gel. tot betcouen tusschen de hommerdongen o., Feoh, 3 v°; — weiland te Bekhoven.

Haard ws. idem als *aard* (zie : nr. 3). Zie o.a. ook : Lindemans, *Top. Versch. II*, 115. Mogelijk variant van *herde* „kudde”. Zie : *Noorderwijk*, nr. 386.

728. HAARDHOF : 1402, haer woninge geh. den *haerthof*, Anh. 32, 4; 1473, supra quemdam agrum situm in overbroec juxta verle beemde dictum — ... jacentem inter scoerstrate ab una et bona, Anh., 29 v°; 1474, omtr. 0,5 b. goets geh. den — ... de scoerstrate z. de veerle hof n., Anh. 2, 72 v°; 1473, supra partem orti vocatum *haerts houeken*, An., 5; 1556, *haerthoff*, KA 207; — land en woning te Overbroek.

Haard, mnl. *heert*, *haert* „haard, stookplaats, woning, plaats met een haardstede”. Zie ook : Moerman, *Ndl. Pln.*, a. v. Wegens *haerts*, *aerts* (zie Aertshof), mogelijk psn. *Aert*, Arnoldus.

729. HAASAKKER : 1533-1586, een stuck lants geh. *haesacker*, S.A. 1894, l. st.-Bet. 182a, 233; 1559-1609, I vts. lants geh. *hasen acker* Jn veerle acker metten eenen

eynde comende aen Lysbetten vanden vekene bosch den houwe, Anh. 3 A, 10-S.P. 20, 38 v°; 1698-1726, den *haesenacker*, S.P. 36, 197-Anh. 3 A, 10; — bouwland op Veerle-akker.

Haas „dier” (vgl. Carnoy, *Feestb. V. d. Wijer* I, 45); mogelijk „heupstuk, knieboog” verwant met *hak* „hiel” en dan „haasvormig perceel” (*Beert*, nr. 54).

730. HAASDONK : (D 2) A) ca. 1400, *daesdonc*, Anh. 32, 11 v°; 1449-1473, omtr. j b. goets geh. — gel. tuss. verloeren cost heydebloc ... ende facons cloesters ... goede, Anh. 6, 24-An., 34; 1495, op *daesdonck*, x., 24 v°; 1513-1683, een stuck beemts geh. *de daesdonck* ... o. den vroechmisbeempt aen maremvoert noort, S.A. 1915, 12-S.P. 34, 123; (1620 (1691), den *d'aesdonck*, S.A. 128, l. st.; 1626, *Aesdonck*, Anh. 11 B, 7-S.P. 22, 199; 1628, *het aesdonck*, P. 115; 1641, de *haesdonck*, S.P. 27, 138 v°; 1681, de *daesdoncq*, S.P. 34, 20 v°-21; — weiland te Bekhoven. Zie ook Oude Haasdonkstede.

B) 1605-1685, aende *daesdongen*, S.P. 18, 18 v°-19-S.P. 34, 202 v°; 1609-1698, *haesdoncken*, S.A. 89 B, 28-S.P. 36, 190 v°; 1654-1736, inde *daesdoncken*, F. 18, 16-F. 19, 20; — wijst op verkaveling van A).

C) 1689, seecker gagelveldeken gen. het *d'aesdonsken*, S.P. 35, 49; — ws. deel van A).

Daesdonc, *daesdonck*, *aesdonck*, *haesdonck*, mv. *daesdoncken*, *daesdongen*, *haesdoncken* : *donk*, mnl. *dunc*, *donc*, onl. *dung* „verheven plaats in lage waterachtige omgeving”, „zandige opduiking in moerassig gebied”, soms synoniem met „heuvel”, „berg” (te Brecht in de nabijheid van de Kleine A). Uitvoerig bij Van Gorp, *Donk-namen in de provincie Antwerpen*, *Bijdr.* 1935, 308-322; ook : *MVN Bijlage VIII* (1935). Voorts Gysseling, *MVN* 1954, 100. Bij *daes* mogen we *haas* uitschakelen, daar de oudste mnl. vorm ongetwijfeld *hasen* zou geweest zijn. Carnoy (*Origines*, 274) ziet

nochtans in *Aasdonc* (Hingene) „donk du lièvre”. Te Brecht berust het latere *haas* o.i. op volksetymologische verwarring. *Daes* zonder proclitische vorm van het lidw. geeft *aes. Ask* „es, esboom” is twijfelachtig” (V. Gorp, o.c., 320). Waarschijnlijker is samentrekking uit **havekes* gen. bij *havik* „vogel” (Mansion, *Bestandd.*, 58) met verwijzing naar Haasdonk in O.-Vla. en Haastrecht in Nederland (V. Gorp, o.c., 321; Schönfeld, *Watern.*, 164, a. v. Haastrecht). Toch blijft te Brecht alles omtrent *Haasdonk* hypothetisch wegens ontbreken van vormen aldaar vóór 1400.

731. HAASDONKENBEEMD : 1736, *daesdoncken bempt*, F. 19, 24 (A.A.) — hetzelfde als nr. 730.

732. HAASTINGERSHEIBLOK : 1440, Jnder *haestinghers heibloc*, Anh. 3 B, 20 v°; — perceel te Kloot.

Haastingers : „leden van de familie haest”. Zie te Brecht : 1359, Pieter *haest* ... Jan *haest*, Comm. Br., 33 v°; *ibid.*, Pieter *vander hayst*, 34 v°; 1402, truye *haest*, Anh. 32, 1; 1440, *der haestingers goet*, Anh. 3 B, 20; 1440, Lysbeth *haest* heinrics wijf van backenbrugge hout te leene iij b. heiden gel. *Inder haestinghers* heibloc, Anh. 3 B, 20 v°. *Haest*, mogelijk bijvorm van *heest*, *hees* „struikgewas”.

X. HAGELHOEK : zie Hagenshoek.

X. HAGELSHEIBLOK : zie Hagensheiblok.

X. HAGELSHOEK : zie Hagenshoek.

733. HAGELT : 1450, j lps. lants geh. den *hagelt*, Anh. 2, 14; — niet nader bekend.

Ws. id. als *gagelt*, *gagel* + collectiefsuffix -t? Zie voor *gagel*, nr. 593.

734. HAGENSBLOK : ca. 1470-1626, 3,5 b. heyden geh. *hagens block* ... die kerrestrate o., Anh. 9, 12 v°-Anh. 11, 25; 1515, op *hagensbloc*, S.A. 1916, 8; 1522, *hagels block*, S.A. 1917, 27-28; — perceel te Eindhoven.

Zie ook volgend lemma. *Hagens*, familienaam; „blok toebehorend aan de familie *Hadegem*”. Te Brecht : 1402, Jan geerd *hadegems* sone, Anh. 32, 5; ib., willem *hadeghems*; ib., by willem *hagens* coebloc, 8 v°; 1446, *haghens* lieden, Anh. 7 B, —, tuss. 14 v°-15; 1482, Jan *hagens*, Anh. 8, 34 v°, 37 v°; 1501, Anh. 7 B, 19 v°.

735. HAGENSHEIBLOK : ca. 1470-1626, *hagens heyblock*, Anh. 9, 12 v°-Anh. 11 B, 110; 1475-1482, *hagens heybloc*, Anh. 2, 76-95; 1482, *hagens heibloc*, Anh. 8, 12; 1568, *hagelsheyblock*, S.P. 15, 251-255; 1715, *Hagensheyblock*, RRA 88, 49 v°; — perceel te Eindhoven. Id. als Hagensblok.

736. HAGENSHOEK : 1402, *hagens hoec*, Anh. 32, 23 v°; 1440, *haghens hoec*, Anh. 3 B, 29 v°; 1541, by *hagens hoeck*, S.A. 1899, 7; 1603, teynden *hagelshoek*, A.J. 64, 291-293; 1631, *haegelshoek*, A.J. 93, 144; 1693, *haegenshoek*, A.J. 81, 308 v°; 1650-1712, *hagelhoeck*, S.P. 29, 85 v°-S.P. 38, 92 v°; — buurt te Eindhoven. Zie ook Gagelhoek.

X. HAGENRIJT(EN) : zie Huigenrijt.

737. HAGSKEN : 1804, habitans *inthagsken*, Bapt.; — huis, niet nader te situeren.

738. HAKSHOF : A) ca. 1449-1461, omtr. 0,5 b. goets geh. den *haxhof* ... de gebuerstrate a.d.s., Anh. 6, 13 v°-Anh. 1, 47 v°; 1543 (1598), 0,5 b. goidts geh. de *hacxhoff*, Anh. 4, 23 v°; — goed te Overbroek.

B) 1626, Joachim daniels te vooren Jan van hackvoort nomine uxoris van eruen daer zijn huijsingen op staen gen. hacxhouen ... ontr. 2,5 b. goets gel. ter Locht tusse. der hieren strate a. beyden z.; — Anh. 11 B, 109; — huis en land op de Locht.

Hax, familienaam (zie excerpt). *Hak* 'Kurzform' bij *van hackvoort*, met gen. -s *haks*, *hax*.

739. HALF BLOK : 1558, op een stuck lants geh. *thalf block* ... gel. by de huygen ryt, S.P. 13, 71-72-S.A. 1911, 36; — perceel te Bekhoven-Kerkhoven.

740. HALF BUNDER : A) 1674, een stuck landts ... gen. het *halff buijnder*, S.P. 32, 132 v°; 1750, een stuck landt gen. het *halff bunder* ... o. het straetjen van Tongerlo, S.P. 41, 2; 1681, een stuck landts gen. het *halff bunderken* ... aenden molenwech comende van beckhousen, S.P. 34, 43; — perceel te Bekhoven.

B) 1782, een stuck land gel. alhier bij st-job-in-'t-goird onder brecht gen. het *half bunder*, S.P. 44, 478; — niet nader.

C) 1559 (1618), den breeacker oft dat *hoghe halffbunder*, Anh. 3 A, 40; — bouwland te Veerle.

741. HALF VEERTELZAAD : 1668, seker stuck lants gen. de *halff viertelsaet*, S.P. 31, 46; 1669, opde acker gen. de *halff vertelsaet*, S.A. 134; 1686-1759, een stuck landts gen. de *half veertelsaet*, S.P. 34, 232-S.P. 43, 4; — bouwland te Bekhoven in de Hoek.

742. HALFVENHEIDE : (D 6) 1834, *Halfvenheide*, Kl. S.L. art. 1668; Mil.; 1834, *Half Ven Heijde*, Kad. S.L. 1; 1843, T. 55; 1850, Vdm.; 1843, *hulfven heyde*, T. 50; 1843, *Halven heyde*, T. 61; *Half Ven Heide*, Harou, 236; Mil.; z.j., V.V.V. D 7; — heide in het zuidwesten van de gemeente bij Scherpenberg.

Half mogelijk „alf, elf”, berustend op bijgeloof. Zie : Lindemans, *MVN Bijlage* 1948, (2). *Half* kan ook een grensbenaming

zijn, waar het gaat om de verdeling van een bepaald goed, i.c. een half ven. Zie : Helsen, *MVN* 1955, 25.

X. HALM : zie Helm.

743. HALRE STALBOOM : 1359, ane *halre stalboem*, Comm. Br., 32 v°; — grenspaal tussen Halle en Brecht.

Zie ook Stalboom. Over suffix -re, -er (in halre), zie : Van Loey, *Com. Top.* 1943, 279-298.

744. HALRESTRAAT : ca. 1449-1543 (1598), *halrestrate*, Anh. 6, 45 v°-Anh. 4, 35 v°; 1611-1795, opde hoeck vande *halsche straete*, S.P. 19, 174 v°-S.P. 46, 502; — straat te Jukschot, naar Halle toe.

745. HALS BOS : 1690, tegen het *halsbosch*, S.P. 36, 12 v°; 1690-1786, seecker schaerbosch ... w. de hermanse straete ... gen. het —, S.A., 110-S.P. 43, 157; 1689, de *halsche bosschen* ... gel. alh. achter de loecht, S.A. 110; 1690, de *halsche bossen*, S.P. 36, 12; 1762, vande *halsche bosschen*, L.L.IV, 38 v°; — schaarbos te Eindhoven.

Bos, waarvan de opbrengst toekomt aan een eigenaar te Halle, mogelijk de kerk, de armentafel of een kapelanie.

746. HALSE DRIES : 1773, een jonck eijcken schaerbosch gen. den *halschen driesch* n. ende o. de straete n. w. de harmanse straete, S.P. 43, 622; — blijkbaar hetzelfde als Halsbos.

747. HALSTERZAAD : 1553, een stuck lant geh. *thalster-saet* ontr. 8 lps., S.P. 11, 305-306; — bouwland te Kloot.

Mnl. *halster* „maat voor graangewassen”. *Halsterzaad* bedoelt de hoeveelheid graan nodig voor het bezaaien van dit perceel. Vgl. Helsen, *Antw. Pln.*, 24. Andere maten te Brecht als plaatsnamen : Lopenzaad, Meukenzaad, Veertelzaad.

748. HALVE DRIES : A) 1627-1791, eenen dries gen. den *haluen dries*, S.P. 21, 201-S.P. 46, 15; — weiland te Bekhoven.

B) 1671, den *haluen dries*, S.A. 47, 375 v°-376; — weiland te Steeghoven.

749. HAM : 1834, De *Ham*, K.L.S.D. art. 837; — perceel te Sint-Lenaarts.

„Hamvormig, hoekvormig perceel”? Vgl. Helsen, *Antw. Pln.*, 24. Ook „landtong uitspringend in inundatiegebied” (Gysseling, *MVN* 1954, 101), maar niet van toepassing alhier.

750. HAMKENS (?) : 1513, twee bloke geh. die *hamkens* (?), S.A. 1915, 13 v°; — niet nader.

751. HANDELSLEI : dändelsla.i (I 7-J 7-6) 1834-1947, Kl. S.I. art. 1155-N.; — straat te Sint-Antonius tussen Kerkplaats en grens met Zoersel; id. als Weg van Antwerpen naar Turnhout.

752. HANDWIJZER : 1884, boven de Locht, in de oude baan op 't Huis ten halve aan de *handwijzer* bij 't Klein Barreeltje en 't bosch den Entrepot, NBKP, nr. 30; —

Dialectwoord voor wegwijzer, naar de 'handen' of vleugels die de richting aanduiden.

753. HANENBERG : 1641, een ackerken den *hanenberch*, S.P. 27, 138 v°; 1689-1780, eene heijde gen. den *haenenbergh*, S.P. 35, 49-S.P. 43, 31; — bouwland en heide bij Verloren Kost.

Haan „dier” komt vaak voor in de naamkunde, waarbij echter het verband met het dier niet altijd duidelijk is. Zie *Dworp*, nr. 166, waar Lindemans, vergelijkend met *hanebalk*, voor *hanenveld* de bet. „bovenste stuk” suggereert. Vgl. Carnoy, *Feestb.*

V. d. Wijer I, 52-63; Bach II, § 328, 515; Smith, *Elements*, a. v. hana.

754. HANENKRAB : 1681-1707, voordien huijse ende derue den *hanecrab*, S.P. 34, 14 v°-S.P. 37, 126 v°-127; 1698, opden hoeck vanden *haenencrab*, S.P. 36, 208 v°; — perceel op het Laar.

Allicht de plaats op het erf waar het kippenvoer gestrooid werd of waar restanten van graan te vinden waren.

755. HANENPAD : *denu:nopat* A) (E 3) ca. 1449-1571, *hanenpat*, Anh. 6, 23 v°-S.P. 15, 503-504; 1543 (1598)-1623, den *haenepat*, Anh. 4, 4-S.P. 21, 155; 1571-1681, by den *hanepat*, S.P. 17, 28 v°-29-S.P. 34, 44; 1604-1608, aen den *hanepadt*, S.P. 19, 114-L.R., 17 v°; 1657, het straetken den *haenepadt*, S.P. 27, 142 v°; 1834, *Hanenpad*, Kl.S.C. art. 2433; 1947, N.; 1956, V.; — weg van Kerkhoven, bij de Stw. op Wuustwezel, over Bekhoven naar Overbroek. Zie ook Huppelpad. Tevens Kruisstraat.

B) 1609, seker stedeken ... gen. den *hanepat*, CPB 58, 21; — niet nader.

C) 1599, het brouwhuys metten eruen met noch den anderen *grooten hanepat* daer teynden aen gel., S.P. 19, 249 v°; — blijkbaar onder Kerkhoven wegens 'brouwhuys' (zie Franks Brouwhuis).

Dat dit pad zou gelopen hebben langs een hoeve (een huis) 'De Haan' — Bach II, § 515, vermeldt een *Hahnenstraße* bij een huis „Zum Hahn” — blijkt te Brecht niet. Het stedeken (excerpt B) dat die naam draagt, wordt slechts in 1609 vermeld en kreeg wel degelijk de naam wegens de ligging naast dat pad : 1543 (1598), Jan Thomas houdt te leene een stede met huys houe gronde ende toebehoirten ... neffens den *haenepat*, Anh. 4, 4. Het citaat a. v. *Grote Hanenpad* is niet weg duidelijk. Bedoelt dit hetzelfde als *Hanenpad* zonder meer? Ws. wel, maar een Kleine *Hanenpad* hebben we niet aangetroffen. Het feit dat naast *Hanenpad* thans

in de V. *Huppelpad* voortleeft, wijst ws. op de slechte staat van die weg, waar men in het nat seizoen (dan wordt het een slijkweg) van de ene droge plek op de andere springen moet of huppelen. Thans (1978) werd deze weg verhard, maar wordt doorsneden door de E 3.

756. HANEPERRE : 1741, een stuck goets grt. 3 lps. geh. de *haeneperre* ... w. den ackerwegh, FKB 7853, 123; — perceel te Sterthoven.

Zie voor *Hane*- Hanenberg, voor *perre* Perakker.

X. HANNEKEN- : zie Anneken-.

757. HANNEN BETTEN : 1653, eene hoeue ... gen. *het hannen betten*, S.P. 28, 1; — hoeve te Broekhoven.

Zie voor *betten*, a. v. Betakker.

758. HANNEN BETTENS STRIJP : 1626, 0,25 saetlants geh. *Hannen bettens strijp* gel. w. aen onser L. vrouwe Cappelrijen Landt, Anh. 11, 42 v°; — perceel te Broekhoven (?).

Zie voor *Striip*, a.v.

759. HANS CASUS : (B 2) 1673, tselue stedeken ... op quaij mechelen gen. *het hans casus* ... w. de warmoesstraet en quaij mechelen, S.P. 32, 7 v°; — huis ten einde de Plaats.

Zie qua formatie, het Anneken Theeus.

760. HANS CASUSBLOK : (E 4) 1652-1681, erue gen. *het casusblok* ... aenden wintmolen, S.P. 27, 149 v°-S.P. 34, 48 v°; 1673, eenen acker gen. *hans casusblok* gel. achter het molenhuijs, S.P. 32, 63; 1652, *het casusblok*, S.P. 27, 149 v°; — perceel te Bekhoven bij de windmolen.

Vgl. : 1558, de kinderen Casus Casus, S.A. 1912, 13 v°; 1629, op

hans *Casus* kinderen stede gel. tot veerl, S.A. 94, 209 v°. *Casus*, verkorte vorm van Nicasius.

761. HANS DIELISAKKER : 1702-1751, een stuck lants gen. *hans dilis acker*, S.A. 123-S.P. 41, 108; — bouwland te Bekhoven in de Hoek bij de Hoortakker.

762. HANSKEN BEENAERTS : 1652, zijnen woonhuijse ... gel. aen varenbraecken heijcken alhier gen. het *hansken Beenaerts*, S.A. 51, 24; — huis te Varenbraken.

X. HANS VAN GENT : zie Jan van Gent.

763. HAVERDRIES : A) 1654-1736, den *hauerdries* neffens den huijsacker, F. 18, 20 (F.)-F. 19, 24 (F.); — weiland te Houthoven bij de Faconshoeve.

B) (G 4, nr. 976) 1654-1736, den *hauerdries* neffens den kerselaer, F. 18, 20 (G.)-F. 19, 24 (G.); — weiland te Houthoven bij de Faconshoeve, maar niet hetzelfde als A).

C) 1654-1692, eene weyde den *hauerdries* gen. commende aende meulenstraet, S.P. 28, 37-S.P. 36, 56; — weiland te Bekhoven.

D) 1707, den *hauerdries*, S.A. 48, 62; — weiland bij de Heiblokshoeve te Veerle.

E) 1722, eenen dries gel. ouer kerckhouen acker gen. den *hauerdries* grt 3 lps. met de heggen ende hout canten, S.A. 103, 46 v°; — niet nader bekend.

F) 1769, inde weijde gen. den *haeverendriesch*, S.P. 44, 413; 1796, den *haverendries*, S.P. 46, 662; — niet nader bekend.

G) 1635-1681, eene weijde gel. alhier aent elssen straet-tien gen. het *hauerdriessken*, S.P. 25- 52 v°-S.P. 34, 9 v°; — weiland te Bekhoven.

H) 1651-1700, noch twee weyden gen. de *hauerdriesschen* gel. teynden de haegstraete ... n. aen stapelheyde, S.P. 27, 139.50-S.P. 37, 16-22 v°; — weiland bij Stapelheide.

I) 1688-1695, sekere weijde ofte dries gen. den *achtersten hauerdries*, S.P. 35, 10 v°-A.J. 82, 34; — weiland bij Stapelheide. Deel van H).

J) 1688, sekere weijde gen. den *voorsten hauerdries*, S.P. 35, 10; — weerdeel van I).

764. HAVERVELD(EKEN) : 1671, een stuck landts ten deele weijde ... gen. het *hauervelt*, S.P. 31, 244; 1722, een stuck landt gen. het *hauerveldeken* met een bosken ... soo landt als weijde met heggen ende canten, S.A. 103, 49; — bouwland en weiland te Overbroek.

765. HAVERWEIKEN : A) 1642, een weijken het *hauerweijken* met het bosken daerinne gel. mette helft van de koeijkens lentenhoff, S.P. 26, 37 v°-S.P. 27, 48; — weiland te Overbroek. Hetzelfde als het weilandgedeelte van het Haverveldeken.

B) 1642, een weyken gen. het achterste weyken ... n. comende aenden elsacker ende de hegge commende o. aen het *achterste hauerweyken*, S.P. 26, 38-S.P. 27, 49; — weiland te Sterthoven.

766. HAZENPAD : eene weyde gen. den *hasenpat* mette hegge ende grachte tuss. den voors. hasenpat ende het coerenblock, S.P. 27, 94 r°-v^o; 1786, eenen acker gen. den *hasenput* (sic!), S.P. 45, 249; — bouw- en weiland te Overbroek.

767. HAZENSTEKEN : 1580, het *hasen steken*, KA 256; — onder Kerkhoven.

Mogelijk psn. *De Haes*.

X. HECHT : zie Eecht.

768. HEEKSKEN : A) ca. 1435, op j ips. lant geh. dat *heexken* gel. aende creke, Wern. 14; — idem als Haak F).

B) 1568, een stede ... o. sinte Lenarts velde aen *thexken*, Anh. 5, 68 v°; — veken (?) bij het Sint-Lenaartsveld.

Hexken, dim. bij mnl. *hecke* „hek”. Vgl. Lindemans, *MVN* 1953, 32-33; *Herne*, nr. 314.

769. HEERBAAN : A) 1559-1567, *heerbane*, Anh. 5, 2 v°-S.P. 15, 134-135; 1596-1632, *herbaene*, S.P. 19, 6 v°-S.P. 23, 46; 1616-1638, *heerbaene*, S.P. 20, 187 v°-S.P. 27, 19; 1654-1736, *heerbaen*, F. 18, 20-F. 19, 24; 1626, *heirbaen*, Anh. 11, 67 v°; 1626-ca. 1640, *herbane*, Anh. 11 B, 110 v°-Anh. 11 B, 154; 1660-1792, *heirbane*, S.P. 30, 14 v°-S.P. 46, 120; 1662-1756, *heirbaene*, S.A. 47, pass.-Anh. 11 B, 176 v°; 1728-1750, de *heirbane*, S.P. 37, 107-S.P. 41, 18; 1744, de *hierbaene*, S.P. 39, 606; — 1) de weg van Antwerpen naar Hoogstraten over de Locht, Eindhoven, Varenbraken, St.-Lenaarts en dan hetzelfde als Oude Baan, Lage Weg, Hoogstraatse Baan en Tilburgbaan; 2) Weg van St.-Lenaarts naar Oostmalle; 3) Weg van St.-Lenaarts naar Loenhout; 4) Weg naar Zoersel. Vgl. Heerkensstraat en Heerweg, Baan.

B) 1637, aende *gemeyne herbaene*, S.P. 26, 12; 1637-1648, aende *gemeyne heerbaene*, S.P. 27, 15 v°-S.P. 28, 55; — zie A).

C) 1615, vande *grootte herbaene*, S.P. 21, 3 v°; 1626, de *grootte heijrbane*, Anh. 11, 70; 1688-1794, de *grootte heirbaene*, S.P. 35, 16 v°-17-S.P. 46, 387; — id. als A).

D) 1634, de *cleijne herbaene*, S.P. 25, 27 v°; 1656-1762, de *cleijne heirbaene*, S.A. 56, 183 v°-184-L.L. IV, 33 v°;

1671-1689, *cleijn heirbaene*, S.A. 47, 422 r°-v^o-S.A. 105, 149; 1728, de *clijn herbane*, S.P. 40, 121; 1778, de *klijne heirbaene*, RB 60, 6; 1790, de *kleyne ... heirbane*, S.P. 45, 552; — weg naar Hoogstraten over Broekhoven, Kloot en Hengstbroek. Ws. id. als Lage Weg. Zie ook A).

Heerbaan „legerbaan”; ook *heerweg*, soms identisch met *heerstraat*, waar echter verwarring mogelijk met *heer-*, *herenstraat* „straat van de heer” en soms zelfs met *eerdebaan* „aarden weg”. Zie : Schönfeld, *MVN* 1957, 56-57; Lindemans, *ib.* 1954, 89.

X. HEERDGANG : zie Kerkhovenheerdgang.

770. HEER DIELISSTEKEN : 1665, een stedeken gen. *d'heer dilis* gel. opde Locht ... n. de gemeijne heirbane, S.A. 51, 155; 1671, eenen woonhuijse ... gen. *het heer gillis oft immerseel*, S.P. 31, 222; 1671, een stedeken gen. *het heer Gillis steken*, S.A. 51, 227 v°; 1686, een stedeken ... gen. *heer Dielis steken*, S.P. 34, 228; — goed en huis op de Locht.

Zie inleiding, over adellijke familiën te Brecht. Vgl. Gielisblok.

X. HEER GILLIS : zie Heer Dielissteken.

771. HEERKENSBLOK : A) 1513, *heerkensbloc*, S.A. 1915, 17 v°; 1522-1539, *heerkens block*, S.A. 2, 2 v°-S.A. 1898, 1 v°; — perceel bouwland bij de Leeuw of Rode Leeuw te Sint-Lenaarts.

B) 1530, een stuck lant geh. *heerkens block*; — perceel bouwland te Eindhoven.

Heerken, *heer* bedoelt de heer van Bergen, heer van de halve heerlijkheid.

772. HEERKENSHOF : 1597-1626, *heerkenshoff*, S.P. 19, 80 v°-S.P. 22, 136 v°; 1632-1688, een stuck eruen gen. *heerckenshoff*, S.P. 23, 48-S.P. 35, 16 v°; — perceel bouwland te Steeghoven.

773. HEERKENSSTRAAT : 1761, aende *heerkensstraat*, S.P. 43, 81; — hetzelfde als herenstraat en Heerbaan. Hier de weg naar Hoogstraten te Oostbrecht.

X. HEERSTRAAT : zie Herenstraat.

X. HEERT : zie Hert A).

774. HEERVEKEN : ca. 1400, ane *theerveken*, Anh. 32, 7; *ibid.*, *hereveken*, 7 v°; — veken te Overbroek.

Vgl. Veken.

775. HEERWEG : 1662, opde *herweghe*, S.A. 122, Extr. Cijnsb. Bailleul; — hetzelfde als Heerbaan, maar dan die van Antwerpen naar Hoogstraten over de Locht.

Zie ook Heerbaan.

776. HEESHEIDE : de:s (I 2) 1843, De *heesheide*, B. 12; 1843, De *heest heide*, T. 1; *Heeses heide*, Mil.; — heide, nu veelal weiland en akkerland in het oosten van St.-Lenaarts bij het goed de Hees onder Hoogstraten.

Zie ook Knakhees.

777. HEESVEKEN : ca. 1449, *hese veken*, Anh. 6, 36 v°; 1543 (1598), *voortseezeveken*, Anh. 4, 21 v°; 1627, *heesveken*, S.A. 134, l. st.; — veken bij Houtelhoek naar de Hees toe.

778. HEESTER : deni:æster (H 3) A) 1402-1939, *heester*, Anh. 32, 16 v°-L.; ca. 1520-1956, achter den *eester*, Anh. 7 A, 16-V.; 1672, eene hoeue gel. alhier inden gehuchte van Cloot gen. den — bestaende in huijsinghe schure ende winnende lant grt 3 b. ende in coyweyden thien lps ... o. ende s. de heyde ... n. lancx neffens de heirbaene loopende na hoochstraeten, S.A. 125; 1626, opden *ester*, Anh. 11, 35 v°; Mil. 1.40.000; 1672 (1678), den *heester*,

S.A. 125, 1.st.; 1972, gem. pl. St.-Len. 2-3-4 F-G-H; — hoeve met bouw- en weiland te Oostbrecht. Thans weggedeelte van de weg naar Hoogstraten, van de Hoekstraat af tot de grens met Hoogstraten.

B) 1776, seker comparante stede gen. den klijnen eester ... benefens de goederen ofte stede gen. den *grooten eester*, S.P. 44, 78; — zie A).

C) 1722, seker stedeken ... gen. de *cleynen Eester*, S.A. 103, 113 v°; 1776, den *klijnen eester*, S.P. 44, 78; — zie A) en B).

Hees, heester „bos van laag hout”, „struikgewas”. Zie : Moerman, *Ndl. Pln.*, 94; Carnoy, *Kruidkunde*, 353; Helsen, *Antw. Pln.*, 16; Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, 282; Mansion, *Voorn. Bestandd.*, 61. *Heester* = hees + *ter* (boom).

779. **HEESTERAKKER** : 1667-1687, sekeren acker gen. den *heesteracker*, S.P. 30, 373 v°-S.P. 34, 244 v°; — bouwland op Klootakker bij de Heester.

780. **HEESTERBEEK** : (G 2-H 2) 1843, *Eesterbeek*; Mil. 1.40.000; — zie Inleiding (hdst. waterlopen).

781. **HEESTERBLOK** : 1522-1523, de stede in de luystrate n. heerenstrate o. *heesterbloc*, S.P. 10, 6 r°-v^o-ib., 17 v°; — perceel te Broekhoven.

782. **HEESTERBOS** : A) 1565-1681, aent *heesterbosch*, S.P. 15, 39-S.P. 34, 45 v°-46; — schaarbos te Sterthoven.

B) 1677-1688, eenen schaarbossche ... gen. het *heesterbos*, S.P. 32, 302 v°-S.A. 110; 1725, *deesterbosch*, S.A. 103, 199 v°; — schaarbos te Kloot.

C) 1636, seker weyken gel. ... neffens de cappelstrate

s. gen. het *heesterbosken*, S.P. 26, 5; — weiland te Overbroek.

783. **HEESTERHEIBLOK** : 1523, een stede ... o. heerenvroente s. dionys vand. *heester heyblock* w. heerenstraet, S.P. 10, 72-73; — meer appellatief dan wel toponiem.

Allicht heideblok toebehorend aan Dionys van den heester.

784. **HEESTERHEIDEWEG** : (H 2-I 2-3) 1843, Chemin de la rue dite : Hoogstraetschebaen à l'endroit dit : Gat van Gibraltar, —, T. 13.

785. **HEESTERSLAND** : 1655, het lant gen. het *heesterslant*, S.P. 29, 72 v°; — vermoedelijk bouwland bij de Heester.

Mogelijk psn., afgeleid van heester.

786. **HEETGALEN** : 1513, een elsen bosch geh. die *heetgalen*, S.A. 1915, 13 v°; — perceel vermoedelijk onder Kloot in de buurt van de Kolkakker.

Verbastering van *heetgagel* „hete gagel”, „genista angelica”. Zie : *Noorderwijk*, nr. 413; Goossenaerts, *Landb.*, 283.

787. **HEGAKKER** : 1543 (1598), ontr. 0,5 b. lants geh. den *hegachter*, Anh. 4, 46; 1552, den *hegacker*, S.A. 1908, 2; — bouwland te Sterthoven.

Heg „omheining uit levend hout”. Zie : Goossenaerts, *Landb.*, 283.

788. **HEGMAN(S)** : (H 3-4) 1525-1560, inde goeden geh. de *hegmans*, S.A. 2, 18 v°-S.A. 1913, 42 v°; 1554, een stuck goets geh. den *hegman* onder houthouen gel. o. raeftuyn n. ende w. straetkens, S.P. 11, 362-363; 1637, seker weyken inde houthouense strate het *heggemenneken* ... o. aende

damstraete, S.P. 26, 12-S.P. 27, 15 v°; 1660, de *heggemannekes*, A.J. 96, 82 v°; 1668-1693, eene weijde gel. inde houtstraet gen. het *heggemanneken*, S.P. 31, 68-69-S.P. 36, 64 v°; — weiland ten westen van de Raventuin, in de hoek gevormd door Houtstraat en Damstraat.

Hegman, psn. : 1359, Jan *hecma(n)*, Comm. Br., 37.

788'. HEGMANNEKENBOS : 1736, *heggemanneken bos*, F. 19, 24 (S.); — schaarbos bij het *Hegmanneken*.

Zie ook Heimansbos.

X. HEGMANNEKEN(S) : zie *Hegman*.

X. HEGTE HEIDE : zie *Eecht*.

789. HEIAARD : A) 1655, sekeren acker ... gen. den *heijaert*, S.P. 29, 108; — bouwland te Varenbraken.

B) 1656-1683, den *heijaert*, S.A. 119-S.A. 107, 4 v°; — heide te Jukschot.

C) 1627 (1671), *heyaerdeke*, S.A. 134, 1. st.; — heide te Kloot.

D) 1721, de *heyaerdekens*, S.A. 103, 25 v°; — heide bij het Boonland te Overbroek.

790. HEIAARDSBOS : 1626, *heyaerts bosch*, Anh. 11 B, 49 v°; 1627-1627 (1671), *heyaertsbossche*, S.P. 22, 176-S.A. 134, 1. st.; 1627 (1671), opt bossche gen. *heyaertsbossch* ... vant jonck opgaende hout staende voort bosch ende heyaerdeke aent acker, S.A. 134, 1. st.; 1784, van 't *heyaerts bosch*, KA 182; — schaarbos te Kloot.

791. HEIADDERKENS : 1887, in de — achter de kapel, NBKP, nr. 52; — perceel te Overbroek.

792. HELAKKER : A) 1440, Jnden *heiacker*, Anh. 3 B, 2; 1449-1695, omtr. 0,5 b. lants geh. den *heyacker* ... vuytcomende metten eenen eynde aende huysackersce soede, Anh. 6, 11 v°-S.A. 122; — bouwland te Overbroek bij de weg naar Brasschaat en de Kapelakker.

B) 1594-1780, *heijacker*, S.A. 49, 11 v°-S.P. 44, 286; — bouwland en bos in de Houtstraat. Vgl. Heidries B).

C) 1652, den *heijacker*, S.A. 56, 121 v°; — bouwland op de Locht.

D) *denu:iakker* (F 3) 1663-1956, sekeren acker ... gen. den *heyacker* n. het gebuerenheyken van broecheon, S.P. 30, 139 v°-140-V.; — bouwland te Kerkhoven, nu nog alleen achter de Waterhoeve.

E) 1667-1887, sekeren acker gen. de *heyacker* ... gel. in de deeckstraete, S.P. 31, 21 v°-NBKP, nr. 3; — bouwland onder Eindhoven.

F) 1671, *heijacker*, S.A. 47, 375 v°-376; — bouwland bij het hof van der Noot te Steeghoven.

G) 1747-1751, den *heyacker* ... teynde de pulmansche straete ... ten tweede de heystraete, S.P. 39, 642-643-S.P. 41, 46; — bouwland te Broekhoven.

H) (E 2) 1834, *Heyakker*, Kl. S.C. art. 1862; 1886-1956, *Heiakker*, NBKP, nr. 30-V.; — bouwland bij de Weg naar Wuustwezel bij het Papbos.

I) 1675, eenen acker gen. het kijkblock met eenen acker gen. het *heijackerken*, S.P. 32, 165 v°; — bouwland bij de Hengstbroek.

793. HEIBEEMD : A) 1696, eenen bempde gen. den *heijbempt*, S.P. 36, 158; — niet nader; mogelijk id. als B)?

B) 1765, seker parcheel bempts met het boschken ende heijde ... gen. het *heybempdecken* gel. alhier ... achter den hoeck, S.P. 44, 175; — weiland achter Bekhoven in de Hoek.

794. HEIBLEUKEN : (I 6-J 6) 1834-1883, *Hey Bleuken*, Kl. S.I. art. 41-W. 35; — perceel te Sint-Antonius.

Bleuken, bijvorm van Blok (zie verklaring a. v. Akkerblok).

795. HEIBLEUKENSTRAAT : da:j:bløkæstru:t (I 6-J 6), 1947, N.; z.j., V.V.V. B 8; — van Kerkhoflei naar A. Butstraat.

796. HEIBLOK : A) 1473-1573, ad et supra dicta *theybloc* situm juxta hunselmolen, An., 39 v°-S.A. nr. 8, I; — perceel bij het Laar.

B) ca. 1520-1794, *heyblock*, Anh. 7 A, 8 v°-S.P. 46, 343; — perceel te Bekhoven bij de Driehoekakker.

C) 1649-1769, eenen acker ... gen. het *heyblock*, S.P. 28, 6 v°-S.P. 43, 420; — bouwland naast het Jukschot.

D) 1668-1681, een stuck landts ... gen. het *heijblock*, S.P. 31, 48 v°-S.P. 34, 30; — perceel te Overbroek bij de Meerrijt.

E) 1686-1796, vande hoeue gen. het *heijblock*, S.A. 114-Bapt.; — hoeve met bouwland, weiland en heide te Veerle.

F) 1567, tлentenhoffken geh. *theyblocken*, S.P. 16, 5 v°; 1603-1616, een driesken gen. *het heyblocken*, S.P. 18, 13 v°-14-S.P. 21, 69 v°; — perceel op de Leugenberg bij Hui-brecht de Schaliedekkersstede.

G) 1402, *gemeyn heybloc*, Anh. 32, 3 v°; — heide te Broekhoven.

H) 1440, vanden *groten heybloke*, Anh. 3 B, 8 v°; 1482, *groot heyblock*, Anh. 8, 65; — perceel te Varenbraken.

I) 1566, het *hooch heyblock*, S.P. 15, 99-101; — niet nader bekend.

797. HEIBLOKKERKPAD : 1843, Sentier de groot-Veerle vers St-Léonard, *Heyblokkerkpad*, T. 37; — zie ook Kerkpad.

798. HEIBLOKPAD : 1843, sentier de kleyn Veerle à groot Veerle, *Heyblokpad*, T. 37.

799. HEIDE : A) 1767-1786, eenen block soo landt als wijde gen. de *heijde*, S.P. 43, l. bl. tuss. 284-285-S.P. 46, 343; — bouw- en weiland te Sint-Antonius.

B) 1663, een vreheijde gel. opde hooghe heijde gen. de *achterste heijde*, S.P. 30, 136; — niet nader.

C) ca. 1449, opte *gemeyne heyde* te doerne waert, Anh. 6, 15; 1482, *die gemeyn heide*, Anh. 8, 13; 1611, *de gemeyn heyde*, S.P. 19, 148; 1686-1768, *de gemeijne heijde*, S.P. 44, 478-S.P. 43, 351; — gemeenschappelijke heide buiten de buurtschappen van Overbroek, Sterthoven, Hengstbroek en Veerle.

D) (C 2-D 2) 1525-1566, op te *grootte heye*, S.P. 10, 123-S.P. 15, 72; 1544, opte *grootheye*, S.A. 1902, 4; 1567, *groot heyde*, S.A. 1920, 51; 1575-1751, opde *grootte heyde*, St. Antw. nr. 8, I-S.P. 41, 104; T. 6; 1634, opde *grootte heyde*, S.P. 25, 29; 1834, *Grootte heide*, Kl. S. B. art. 1292; 1834, *Grootte Heide achter den Hoeck*, Kl. S. B. art. 1292; 1883, W. 31; 1843, *Grootte heyde agter den hoek*, T. 7; 1850, *Grootte Agter Hoek Heyde*, Vdm.; *Grootte Agter Hoek Heide*, Mil.; 1890, *Grootte heide achter den Hoek*, Harou, 236; —

heide, thans veelal bouwland, weiland en bos achter de Hoek, Overbroek, Sterthoven en de Locht.

E) 1569-1843, opte *hooge heyde*, S.P. 15, 315-B. 49; 1612-1626, de *hooge heye*, S.P. 20, 106 v°-Anh. 11 B, 147 v°; 1636-1762, op de *hooghe heijde*, S.P. 27, 5 v°-L.L. 3^e cap.; 1663, opde *hoijge heijde*, S.P. 30, 160 v°; 1730-1779, *hooge heijde*, S.A. 115-RB 60, 13; 1834-1885, *Hooge heide*, Kl. S.M. art. 1668-NBKP, nr. 53; 1850, *Hogge Heyde*, Vdm.; 1890, *Hoogeheyde*, Harou, 237; *Hogge Heide*, Mil.; z.j., V.V.V. C-D 7; — heide buiten Overbroek, Sterthoven, Eindhoven en de Locht en nagenoeg hetzelfde als D).

Andere namen zijn : Lochtse Heide, Halfvenheide. Zie ook : Lage Heide, Rommersheide. Jan Bruinegatheide, Tremelheide, Vraagheide.

F) 1834, *Klijn Heijde*, Kad. S.K. 3; z.j., *Kleine Heide*, Kl. S.K. art. 1996; 1890, *Kleinheide*, Harou, 236; — heide bij de Vraag.

G) (F 5) z.j., *Leege heide*, Kl. S.H. art. 167; 1843, T. 39; Mil.; z.j., *Lage heide*, Kl. S.K. art. 2229; 1850, *Leege Heyde*, Vdm.; 1890, *Leegeheide*, Harou, 236; z.j., V.V.V. E 7; — thans bouw- en weiland ten zuiden van Eindhoven, over het kanaal.

H) (H 4) 1767-1780, eene heijde gen. de *lange heijde*, S.P. 43, 321-S.P. 44, 342; z.j., *Lange heiden*, Kl. S.C. art. 788; 1843, *Lange heyde*, T. 31; — heide te St.-Lenaarts.

I) 1568, op 14 b. heyde gel. byde wrage geh. de *middeleyde*, S.P. 15, 272-273; — niet nader.

J) 1663, eene vreheijde gel. op de hooghe heyde gen. de *veurste heyde*, S.P. 30, 137; — weerdeel van B).

K) 1674-1676, op de *heyde buyten Ouerbroeck*, A.J. 99, 33 v°-S.A. 126, l. st.; — zie D) en E).

800. HEIDELAAN : A) z.j., V.V.V. C 8; — van Kanaal naar S. Larochemaan.

B) 1972, Gem. pl. St.-Len., 7 C; — weg tussen Klein Veerle en Bosstraat.

801. HEIDEMOLENHOEK : 1843, *Heyde molen hoek*, T. 70; — te Sint-Antonius bij de Heimolen (onder Schilde).

802. HEIDEWEG : A) 1843, chemin de celui dit : Schootenschebaen à la Bruyère dite : de mr Bosschaerts, *heideweg*, T. 66.

B) (F 5-G 5) 1843, chemin de Groote Veerle au Leegheyde, *Leegheydeweg*, T. 35.

803. HEIDRIES : A) 1473-1556, supra quamdam peciam terre dictam den *heydriesch*, An. 37 v°-KA 207.

B) 1713, op een dries gen. den *heydries* daer de schuer op staet ... o. de straete s. den lentenhoff, S.P. 38, 151-S.A. 48, 111; 1728, een stuck erve gen. den — ... nu lant wesende, S.P. 39, 137-S.A. 115; 1780, een eijcken ende masten bosch gen. het *heijdriesken*, S.P. 44, 287; 1790, een heijcken met een masten bosch gen. het *eijdriesken*, S.P. 45, 598; — perceel te Houthoven in de Houtstraat. Misschien hetzelfde als Heiakker B).

C) 1773-1790, de voorste hellicht van den *heydriesch* sijnde weijde ende bosch, S.P. 43, 636-S.P. 45, 552; — weiland en bos bij de Hengstbroek.

804. HEIEIND : tairjant (D 4) 1834, *Hey Eynd*, Kl. S.N. art. 2612; 1834-1886, *Heyend*, Kl. S.N. art. 2285-NBKP, nr. 52; 1884, bouwland ende weiland 't *Hei-Eind* gr. 1,7090 a., NBKP, nr. 6; 1887, het *Heiend*, NBKP, nr. 51;

1956, V.; — perceel te Sterthoven bij het begin van en ten noorden van de Mikse Baan.

805. HEIHEUVEL : ca. 1470, ontr. 1,5 b. geh. den *hei houel*, Anh. 9, 36 v°; ca. 1470, 1 b. goet geh. den *heihoeuel*, Anh. 9, 39 v°; 1472-1570, den *heyhouel*, Anh. 2, 68-Feoh, 93; — bouwland en hoeve te Broekhoven.

Vgl. ook Hooiheuvel.

806. HEIHOEFKEN : *ta:jufke A*) (G 4) 1672-1777, eene andere hofstede ... gen. het *heijhoefken* ... o. de heijde s. de straete comende vande steenhouens w. ... de cools-hoeue, S.P. 32, 22 v°-S.P. 44, 103; 1708-1728, het *heijhoffken* ... s. de heystraet, S.P. 38, 20 v°-S.P. 39, 114; 1717, stede gen. t' *hey hoeffken* ... o. ende s. de heijstraet, S.A. 48, 185 v°; 1721, het *heyhueffken*, S.A. 103, 14 v°-15; 1784, een groot parcheel erve gen. het *heyhoofken* grt 28,5 lps. wesende land weijde ende bosschen alle aen malkanderen ... o. het heijmeerken ... s. ... steenbackersheyken, S.P. 45, 23; 1834, *Heihoefken*, Kl. S.D. art. 555; 1885-1972, 't *Heihoefke*, NBKP, nr. 1-Gem. pl. St.-Len. 6-7-8 D; — hoeve met bouw- en weiland te St.-Lenaarts langs de weg van St.-Lenaarts naar Westmalle.

Thans naam van de weg tussen Klein Veerle en Oostmalsebaan. Idem als St.-Lenaartshoef.

B) 1834, De *Heihoef*, Kl. S.A. art. 2612; — hoeve bij de Lage Meerrijt.

C) (F 4) 1834-1883, *Heyhoef*, Kl. S.H. art. 1326-W. 20; 1843, *De hey hof*, T. 41; 1890, *De heihoef*, Harou, 230; z.j., *Heihof*, Mil.; z.j., *Hey Hoef*, Mil. 1.40.000; — hoeve te Veerle langs de Papenstraat.

Heihoef wijst op een nieuwe ontginning en vruchtbaarmaking op de vage gronden van de heide.

807. HEIKANT : A) 1567, op henrick van riel gen. *heycant*, S.P. 15, 150-151; 1741, omtr. 5 lps. lants gel. t'oostbrecht geh. Clockacker ... s. aenden oostbrechtsen kerckpat ... o. d'erffgen. henderick van Riel geh. *heijkant*, FKB 7853, 131; — niet nader.

B) (G 4) 1580, seker heyvelt ontr. 0,5 b. ... aenden *heijcant* tsegen ouere het witven ... s., S.P. 17, 84; — perceel te Sint-Lenaarts.

Heikant „uithoek bij de heide gelegen”. Vgl. Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, 286.

808. HEIKANTSTEDE : 1597, op henrick van riel alias *heycantsstede*, S.P. 18, 91 v°-92 v°; — perceel te Oostbrecht. Ws. idem als Heikant A).

809. HEIKEN : *ta:jke* (o.a. F 3-G 3) A) 1450-1850, *theyken*, Anh. 2, 13 v°-Vdm.; 1660-1728, het *heijcken*, S.P. 30, 14 v°-S.P. 39, 107-108; 1681-1781, aent *heijcken*, S.P. 34, 28-Bapt.; 1834-1956, *Heiken*, Kl. S.D. art. 1725-V.; 1939, *Heike*, L.; 1972, Gem. pl. St.-Len. 5-6 C-D; — thans alleen het oude Broekhovenheiken te St.-Lenaarts op de weg van Brecht naar St.-Lenaarts.

Nog recenter naam van de weg van de Leemstraat naar de Hoogstraatsebaan. Historisch geldt het hier een heiken bij elk gehucht. Zie aldus : Broekhovenheiken, Bekhovenheiken, Sterthovenheiken, Klootsheiken, Heiken te Overbroek, Veerle en Eindhoven. Vgl. *Gebuurheiken*.

B) 1495-1650, op twee lps. ... gel. ... dat *gemeyn heyken*, s., x., 19-S.P. 29, 12 v°-13; — hetzelfde als Broekhovenheiken.

C) 1939, *Groot Heike*, L.; — wijk te St.-Lenaarts.

D) 1527-1721, *cleyn heyken*, S.A. 1892, 26-S.A. 103, 30 v°; 1618 (1691)-1693, *cleijn heijcken*, S.A. 128, 1. st.-

A.J. 81, 295 v°; 1756, het *clijn heijcken*, S.P. 41, 401; 1762, op het *clijn heijken*, S.P. 43, 102; 1782, aen het *kleijn heijcken*, S.P. 44, 506; 1834-1883, *Kleijn Heijken*, Kad. S.C. 3-W. 16; z.j., *Klein Heiken*, Kad. S.C. art. 233; 1883, *Klein Heyken*, W. 37; 1884-1890, 't *Klein Heike*, NBKP, nr. 5-Harou, 236; — te Bekhoven, Eindhoven en Stapelheide. Zie ook Gebuurheiken.

E) 1762, de *heijkens*, L.L. III, 21; 1791, que habitat in vulgo *de hijkens*, Bapt.; — buurt te Sint-Lenaarts.

F) 1528, opte *cleyn heykens* ... alzoë vele torfs grauen als hy behoeft voir zyns selfs bernen, S.A. 1893, 3; — percelen achter Houthoven.

G) (F 6-G 5) 1769, seker heijveld alh. achter eyndhousen ... s. het *leegh heijken*, S.P. 43, 561; z.j., *Het leeg heiken*, Kl. S.H. art. 990; 1887, NBKP, nr. 52; 1890, Harou, 237; 1843, het *leeg heyken*, T. 38; 1884, *Leeg Heike*, NBKP, nr. 33; 1885, op 't *Leegheike*, NBKP, nr. 3; — bij Schevenoord te Eindhoven, thans bouw- en weiland. Zie ook Lage Heide.

810. HEIKENAKKER : 1602, een stuck lants ... geh. den *heykenacker*, S.P. 20, 14 v°; — bouwland op Eindhovenakker.

811. HEIKENSBLOK : 1570, een weyuelt ... geh. *theykensblock*, Feoh, 40; — perceel te Eindhoven.

812. HEIKENSKAPELLEKEN : (F 3, nr. 1036) 1885, aan 't *Heikens Kapelleke*, NBKP, nr. 53; 1956, *Heikenskapel*, V.; — Kapel te Broekhoven. Zie ook Kapel C) en Onze-Lieve-Vrouw-Kapel.

Met *Heikens* wordt Broekhovenheiken bedoeld.

813. HEIKENSKAPELLEWEG : (G 3, nr. 1037) 1843, sentier de St-Léonard au hameau het heyken, *heykenkappelleweg*, T. 30.

814. HEILAAR : A) 1359, op i b(unde)r heet *heidelaer*, Comm. Br., 35; ca. 1400-1564, *theylaer*, Anh. 30, l. st. perkament-S.P. v^o, 26; 1440-1626, vanden *heilaer*, Anh. 3 B, 2-Anh. 11, 38; — perceel te Broekhoven.

B) 1659-1681, *heijlaer*, S.P. 29, 319-S.P. 34, 28 r°-v^o; — perceel te Bekhoven in de Hoek.

815. HEILAND : A) (E 5) 1648, eenen acker gen. het seelsblock met noch eenen acker het *heylandt*, S.P. 27, 84; 1663, het *heijlandt*, S.P. 30, 135 v°; 1757, het *heijlant*, S.P. 41, 454; — bouwland op de Locht bij de Broedgans.

B) 1671, een stuck landts gen. het vorste heijlant ... den wech ... naer het *achterste heijlant*, S.P. 31, 220 v°; — bouwland te Eindhoven, ws. deel van A), daar grens tussen de Locht en Eindhoven vaag blijft.

C) 1671, het *vorste heijlant* ... bij ceelsblock, S.P. 31, 220 v°; — weerdeel van B).

Heiland wijst op ontginning in de heide.

816. HEILBRUG : 1843, *Heylbrug*, T. 24.52; — vermoedelijk te Bekhoven.

Bet. onzeker.

817. HEILENAKKER : 1570, den *heylen ackere* gel. inde eyndouensche *ackere*, Feoh, 37 v°; — niet nader.

Heilen psn. *Heylwych* (vgl. Roelandts, *Anthrop.* 1951, 16). Te Brecht o.a. : ca. 1400, peeter *heylen*, Anh. 32, 11; ib., wouter *heylens* kindere jan ende wouter gebroedere, 7; 1402, gielis *heylen*, Anh. 32, 7 v°.

818. HEILIGGEESTBEEMD : (D 3, nr. 1042) 1451, *des heylichs geest beemt*, Anh. 2, 18; 1560, *des heylichgeest beempt*, S.A. 1913, 36 v°-37; 1598, *inden heylich geest beempt*, S.P. 19, 158; 1613, *het heilich geest beempdeken*, S.P. 19, 212 v°; 1642, *des h : Gheests beempt*, A.J. 71, 144; 1724, *bijden H. geest bempde*, S.A. 103, 158; — weiland op de grens tussen Overbroek en Bekhoven bij de Overbroekse Vonder en de Vlasroot.

Mnl. *heilige geest* „liefdadige inrichting”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 422.

819. HEILIGGEESTBUUR : 1474-1556, *des heylichs geest buer*, Anh. 2, 72-KA 207; 1787, nogh een hujs ... gen. *den H. Geest Buer*, KAA 1; — huis op de Biest. Idem als Buur.

820. HEILIGGEESTDRIES : 1721, *den h : geest dries*, S.A. 103, 20; 1890, *des H. Geestdries*, Harou, 230; — weiland te Kerkhoven.

821. HEILIGGEESTGOED : ca. 1400, *tsheilechs gheests goed*, Anh. 32, 13; — perceel te Kerkhoven.

822. HEILIGGEESTHOF : ca. 1470-1626, *des heylichs geest hof*, Anh. 9, 6 v°-Anh. 11, 6; — perceel bij de Biest.

823. HEILIGGEESTKREEKSKEN : 1470, *des heylichs geest creexken*, Anh. 2, 91 v°; — perceel te Bekhoven.

824. HEILIGGEESTLAND : ca. 1449-1626, *des heylichs geest lant*, Anh. 6, 25 v°-Anh. 11 B, 61 v°; — percelen te Bekhoven, Sterthoven en Oostbrecht.

825. HEILKEN TIJS BLOKSKEN : 1513, *heylden tys blooccken*, S.A. 1915, 17 v°; — niet nader.

X. HEILSTRAAT : zie Eilstraat.

826. HEIMANSBOS : 16 Brum., 5 (1797), *heijmansbosch*, D.N., n° 12, 26 v°; — perceel te Sint-Lenaarts, ws. hetzelfde als Hegmannekensbos.

827. HEIMEERKEN : A) 1762-1784, het *heijmeerken*, S.P. 43, 107-S.P. 45, 23; 1890, *Heymeerken*, Harou, 237; — perceel bij het Heihoefken te St.-Lenaarts.

B) 1834, *Heijmeerken*, Kad. S.A., 3; — perceel bij de Lage Meerrijt, hetzelfde als Langven C).

828. HEIMOLENWEG : dənɑ:jmølə 1843, Chemin de celui dit : St-Jobschebaen à l'endroit dit : Vyfhoek, *heymolenweg*, T. 54.

Hetzelfde als Waterstraat aldaar. De Heimolen zelf ligt ten westen van de smalle noorderstrook van Sint-Antonius op het grondgebied Schilde.

829. HEININGE : A) ca. 1470-1492, een block geh. die *heyninge* ... tuss. die diericstrate n. ende dat caluerbloc o., Anh. 9, 34-Anh. 7 B, 2; ca. 1520, een block geh. die — daer een huys op plach te stane gel. de diericx strate n. ende de lucxstrate w. dat caluerblock z., Anh. 7 A, 11; 1482, *heyninghe*, Anh. 8, 33; — perceel te Broekhoven.

B) 1626, zes b. goets onder lant weyde ende heyde metter heyden buijten der *heyninge* tuss. kerstrate o. ende de kersche strate w., Anh. 11 B, 104 v°; — perceel te Eindhoven.

„Omheining”. Zie : Goossenaerts, *Landb.*, 288; Moerman, *Ndl. Pln.*, 95-96. Te Brecht : 1454, voertane kenden sy ... dat vorwaerde es dat henric ende kateline voirs. de *heyninge* houden selen aende strate, totter seuren toe aende messie, voert sal de stede vs. geh. den leeu de *heyninge* daer neffens gestaen achterwert

houden totter plaetsen daer haerder beyder erue scheid, ende vandaer voert selen sy de *heyninge* houden half ende half, Anh. 2, 37 r°-v^o. Vgl. Keuren van Brecht de anno 1495, Oudh. K., 1906, 71-81. Te Hoogstraten : 1519, twee persoonen oft meer die een stuck erfs te samen hebben ende besitten, oft daer twee *heyningen* oft meer aen raecken, ende de eenen geerne vredelijck waere, zoo zal hy selve zyn *heyninge* voers. yerst *heynden* ende dan voirt comen aenden heer, begerende dat de andere persoonen cusbaerlyck *heynden* sullen, datter hem geen schaede by en geschiedde, Dan moeten die persoonen *heynden* oft de heer doetget doen op hennen cost, E.A., Hoog., 25-26.

830. HEINKEN HEERS : 1659, het *heyntken heers*, P. 138; 1663, het *heynten heers*, S.A. 47, 178 v°; 1682, 1 b. goets onder landt ende weijde ... gen. het *heijntien heers* ... o. de Beckhouensche straete ... w. den lierschen wegh, S.A. 53, 318; — perceel te Bekhoven.

Hein, Heinken, Heins, Heinsen, Heinsens, psn. Hendrik. Vgl. Roelandts, *Anthrop.* 1951, 13; Lindemans, *Vl. Pen.*, 77.

831. HEIN OOMSBEEMD : 1451-1453, j b. beemts geh. *hein oems beemt* ... opte daesdonc, Anh. 1, 22 r°-23 v°; — weiland achter Bekhoven.

832. HEIN SCHROOTSHOF : 1440, 1 b. lands geh. *hein scroods hof* toebeh. den gront Bernier scrode neuen peter pellens hof a.d.z. ende berniers scroods ter ander, Anh. 3 B, 20; 1456, 1 b. landts heet *hein scroods hof* wint kateline barnier scroods dochter ... tuss. peter pellens hof a.d.s. ende der voirs.katelinen (= kateline barnier scroods dochter) ander goet a.d.s., Anh. 7 B, + v^o, tuss. 14 v°-15; — bouwland te Bekhoven.

Schroods, psn. Vgl. te Brecht : 1359, acht(er) ian *scroets*, Comm. Br., 33 v°; ca. 1400, *heyne scroede*, Anh. 32, 11 v°; 1402, Jan *scrode*, Anh. 32, 3; *ibid.*, *heinric scroede*, 14 v°. Mnl. *Schrode(r)* „wijnschroder” (?). Zie ook Schrootsbeemd.

833. HEINSE HOEVEN : 1568, twee drieschen over de *heyense hoeven*, S.P. 15, 251-255; — niet nader bekend.

Misschien hetzelfde als Heinsen Hof.

834. HEINSEN AKKER : 1661, sekeren acker gen. *heijnsen acker*, S.P. 29, 245; — niet nader.

835. HEINSEN GOEDEN : 1631, noch drij parcheelen weyden gen. de *heynssen goeden*, S.P. 31, 23 v°; — weiland te Overbroek.

836. HEINSEN HOF : ca. 1400, op den *heinschen hof*, Anh. 32, 7; ca. 1449, omtr. j b. goets geh. den *eytschen hof*, Anh. 6, 14; 1543 (1598), den *eytschen hoff*, Anh. 4, 24 v°; ca. 1570, den *ensschen hoff*, S.A. 132, D.-S.P. 30, l. bl. vooraan in het register; — perceel te Overbroek.

Mogelijk hetzelfde als Heinse Hoeven. Vgl. Heinschhof.

837. HEINSENS BOS : 1784-1791, de helft van een eijcken schaerbosch ... gen. *heijnssensbosch* ... o. den waterloop, S.P. 45, 189; — perceel te Eindhoven.

838. HEINSHOF : 1440-1479, den *heinshof* ... neuen die acker strate, Anh. 3 B, 12 v°-Anh. 2, 95 v°; 1482-ca. 1520, een stede met huysse houe geh. den *heyns hof* houdende ... ontr. l b. goets, Anh. 8, 26 v°-Anh. 7 A, 9; — huis met hof te Bekhoven.

Vgl. Heinse Hoeven en Heinsen Hof.

X. HEYNTKEN HEERS : zie Heinken Heers.

839. HEIPOLDER : A) 1707, een stuck gen. den *heijpolder* eenich hout ende heijde wat met eekelen besaeijt ende de rest heijde, S.A. 48, 62 v°; — perceel bij de Heiblokhoeve (zie Heiblok E) te Veerle.

B) 1766, een seker parcheel lands gel. alhier aen broeckhousen heyken ... gen. den *heijpolder*, S.P. 43, 232; 1788, den *heypolder*, S.P. 45, 434; — perceel te Broekhoven.

C) 1672, seker ackerken gel. aende kerstraete gen. den *achtersten heipolder* ... ende den voorsten heijpolder, S.P. 31, 282; — perceel te Eindhoven.

D) 1672, den voorsten heijpolder, S.P. 31, 282; — weerdeel van C).

Betekenis : zie a.v. Polder.

X. HEIRSELEIRAKKER : zie Herselaaraker.

840. HEISPOOR : 1843, Chemin de la Galgevoortstraet au Grootven, *Heyspoor*, T. 34.

841. HEISTRAAT : A) 1440-1626, Jnde *heystrate* te malle waert, Anh. 3 B, 1 v°-Anh. 11 B, 70 v°; 1575-1788, inde *heystraete*, S.A. 8, V.-S.P. 45, 491; 1626, *Heijdestrate*, Anh. 11, 74; 1654, inde *heijstraet*, S.P. 29, 81-1761, S.P. 43, 81; 1690, de *hijstraete*, S.P. 36, 17 v°; — straat bij Stapelheide, te Kloot, St.-Lenaarts (Houthoven), Eindhoven, Veerle, Sterthoven, Bekhoven en te Overbroek. Vgl. Akker, Akkerblok, Heiken.

B) ca. 1520-1675, het *heystraetken*, Anh. 7 A, 15-S.P. 32, 143 v°; 1776, het *heijstraetien*, S.P. 44, 71; 1841, *Hey stratje*, Popp; — straatje te Houthoven, te Overbroek en van St.-Job naar Brecht.

842. HEITHOEVE : 1359, vanden *heythouen*, Comm. Br., 35 v°; ca. 1400, 2 b. heyden begrauen gheh. die *heythoeue* met enen 0,5 b. lands daer ane, Anh. 32, 8; — percelen te Varenbraken.

Heit „heide” (Helsen, *Antw. Pln.*, 16). *Hoeve* „landmaat” (zie a.v. Bekhoven).

843. HEITURF : 1626, van ienen bloke met ien busselken geh. den *heijtorff*, Anh. 11 B, 146; — perceel te Overbroek.

Heiturf houdt verband met landbouweconomie (turfsuikbating). Te Brecht : 1633, *heymaeyen* oft *torffsteken*, S.A. 55, D 2, 28.

844. HEIVELD : A) 1637, noch drij driesschen ofte weyden aende meerijt gel. ... den eenen gen. den grooten dries den anderen het *heyuelt* ende den derden het *caluerblock*, S.P. 26, 10 v°-S.P. 27, 13; — weiland te Overbroek.

B) 1691, seecker stuck ende parcheel heijde gen. het *heijuel* ... neffens de winterneften ... s. de meijstraet, S.P. 36, 40.1; — heide te Overbroek.

C) 1718, een weyde gen. het *heyvelt*, RRA 88, 83-84; — weiland te Kerkhoven.

D) 16 brum., 5 (1797), *heijveld*, D.N., nr. 12, 26 v°; — perceel te Sint-Lenaarts.

E) 1672-1729, een weijken gel. aen het cleijn heijken gen. het *heijueldeken*, S.P. 32, 36-S.P. 39, 192; 1687, een weijde oft driesken gen. het *heijvelleken* gel. voor den eekeldries, S.P. 34, 247; — niet nader.

F) (o.a. F 5) 1834-1956, *Heivelden*, Kl. S.I. art. 1155-V.; 1834-z.j., *De Hey Velden*, Kl. S.I. art. 2200-W. 36; z.j., V.V.V. E 6; — percelen te Sint-Antonius, te Sint-Lenaarts en bij het Kanaal te Eindhoven.

G) 1621-1729, een *heyvelt* gel. aen stapelheyde gen. het *groot heyvelt* ... s. sheerenstraete n. stapelheyde, S.P. 21, 125-S.P. 39, 270; — heide bij Stapelheide.

H) 1666 (1679)-1666 (1691), het *groot heijvelt*, S.A. 125, l. st.-S.A. 128, l. st.; — heide bij de Meerijt. Zie ook A).

I) 1721, een stuck lant ... gent. het *groot heijvelt*, S.A.

52, 104 v°-S.A. 103, 35; — bouwland te Sterthoven; weerdeel van J).

J) (G 4, nr. 1564) 1654, het lant ende bos inde *cleijn heijveldekens*, F. 18, 20 (Y.); 1721, een stuck lant gen. het *cleyn heyvelt*, S.A. 52, 104 v°-S.A. 103, 35; — weerdeel van I).

K) 1669, eenen heijvelde gen. het *lanck heijvelt* ... o. den vs. rouwen acker, S.P. 31, 135; — perceel te Veerle.

845. HEIVELD ACHTER DE LAGE SCHOOT : 1736, *heijvelt achter den leegen schoot*, F. 19, 20 (E.E.); — bouwland te Bekhoven in de Hoek, bij de Faconshoeve.

846. HEIVELDER : A) 1790, eene heyde gel. achter den *heyvelder*, S.P. 43, 556; — niet nader. Qua formatie zie : Roelandts, MVN 1960, 108.

B) 1655, in de weykens de *heyvelderkens*, S.P. 29, 25 v°; — niet nader.

C) 1566-1762, de bosschen geh. de *heyvelders*, S.P. 15, 93-94-S.P. 43, 101; — percelen te Bekhoven achter de Hoek.

847. HEIVELD VAN VAN DER NOOT : 1675, eenen heyvelde gel. alhier ... gen. het *heyvelt van van der noot*, S.P. 24, 161 v°; — perceel te Houthoven.

848. HEIVELD VAN VAN SON ACHTER DEN REEP : 1885, NBKP, nr. 3; — niet nader bekend.

849. HEIWILDERT : 1543 (1598), de *heywildert* ... ontr. j b., Anh. 4, 22; — perceel te Oostbrecht. Zie ook Wildert D).

850. HEKSENBEEMD : dǽnskǽmbemt (I 6, nr. 1078), 1956, V.; — beemd te Jukschot.

Zie ook : J. C., *Sagen*, in : *Gesch. en Folk.* I, 37.

X. HEKSKEN : zie Heeksken B).

851. HEL : dǽ-l (G 3, nr. 1080) 1956, V.; — hoeve te Sint-Lenaarts.

Thans verdwenen. Het kleine boerderijtje lag in de St.-Lenaartsbaan, ten oosten van het Heikenskapelleken, aan de rechterkant van de weg, als men van St.-Lenaarts komt (meegedeeld door de heer Louis Verdijck, die in de „Hel” geboren werd). De benaming komt als boerderijnaam vaak voor. Het ligt niet voor de hand dat er een verband moet gezocht worden met *hel*, *hol* „laagliggend, moerassig”, of „afhelling”, waarover Huisman, *Hel-namen in Nederland* (Groningen, 1953); Moerman, *Ndl. Pln.*, a.v.; Goosenaerts, *Landbouwb.*, a. v. I; Gysseling, *MVN* 1954, 101-102; *Noorderwijk*, nr. 429. Anderzijds kan *hel* hier niet geïnspireerd zijn geweest door Hemelrijk (a. v.), te ver afgelegen. Veeleer een spotnaam met pejoratieve betekenis.

X. HELAKKERS : zie Elsbakkers.

852. HELLAARD : 1626, dat *Hellaert*, Anh. 11, 40; — niet nader bekend.

Misschien verkeerde lezing voor Heilaar ?

853. HELLEGAT : (F 4) 1642, seker stucxken ... aent *hellegadt*, S.P. 27, 139.17; 1665 (1667)-1724, *hellegat*, S.A. 124-S.A. 103, 161; — weiland tegenover de borggracht van het Hof van der Noot te Steeghoven.

Vgl. verklaring a. v. *Hel*. Voorts : Carnoy, *Origines*, a. v. Helleputte. *Gat*, mnl. *gate* „doorgang”. Zie *Els. Ukk.*, 120; Lindemans, *MVN* 1953, 27-28. *Hellegat* te Brecht, mogelijk migratie.

854. HELM : A) (G 3) 1473-1676, supra domistadium ... vulgariter den *helm*, An., 22-S.P. 32, 230 v°; 1523, een

herberge gel. tsinte lenarts met alle den toebehoorten ... geh. den *hellem* ... de herstrate n. sinte lenartuelt o. facos goet s., S.A. 1918, 37; — hoeve en afspanning te Houthoven bij de heerbaan.

B) 1721, een stuck lant gen. den *helm*, S.A. 103, 29; — perceel te Bekhoven, maar niet te lokaliseren.

C) 1593, alsulcken pande gen. den *halm*, A.J. 63, 77 v°; — niet nader. Misschien id. als A)?

Helm, huisnaam. Zie : Helsen, *Toponymica* V (1934), 16-17.

X. HELSBAKKERSHEIDE : zie Elsbakkersheide.

855. HEMELRIJK(EN) : A) te:mælre:r:k (D 4) 1544-1772, 0,5 b. goets geh. het *hemelrijck*, S.A. 1902, 24 v°-S.P. 43, 572; 1669, *hemelreijck*, S.A. 57, 106 r°-v^o; 1796-1956, het *hemelrijk*, S.P. 46, 688-V.; — bouwland te Overbroek.

B) 1610-1650, een stuck weyden geh. *hemelrijck* ... w. aende vroente van cloots heyken, S.P. 20, 58 v°-S.P. 27, 126; — weiland te Kloot.

C) 1669-1680, twee blocken landts gen. de *hemelrijcken*, S.P. 31, 130-S.A. 57, 239; — bouwland te Overbroek. Hetzelfde als a). Het mv. wijst op verkaveling.

Hemelrijk uit *hammerik* „weide”, waarin element *ham* (zie : a.v.). Zie vooral : Lindemans, *Com. Top.* 1928, 149-150; id., *Top. Versch. II*, 115-116. Het Brechtse Hemelrijk A) ligt bij een kromming van de Akkerseveldenloop en houdt geen verband met Hemel, hel, vagevuur.

856. HENDRIK BALTENSAKKERKEN : 1663, een ackerken gecomen van henrick baltens ... geh. *henrick baltens ackerken*, S.P. 30, 292; — bouwland op Bekhovenakker. Psn.

857. HENDRIK DE BACKERS : 1671, het *heyndrick de*

backers, S.P. 31, 210 v°-211; 1672, *hendricx de backer ... w. den leugenberch ende n. pulmansdriessen*, S.P. 32, 25 v°; — hetzelfde als Bakkersstedeken. Psn.

858. HENDRIK SCHOOFSSTRAAT : 1834, Kl. S.D. art. 1055; 1947, N.; z.j., V.V.V. E 5; — straat te Brecht-centrum; hetzelfde als Warmoesstraat.

859. HENSELLAAN (A-C) : z.j., V.V.V. F 6; — nieuw wegencomplex bij het Duivelstraatje.

860. HENGSTBROECK : A) *dənəŋzbruk* (G 1-2) 1332, eenen beemd geh. 't *Hengstbroec* (?), Bijdr. 1909, 494; 1402-1479, *henxbroec*, Anh. 32, 9-Anh. 2, 95 v°; 1402, *henxbroeck*, Anh. 32, 9 v°, 13; 1402, *henxbrouch*, Anh. 32, 10 v°; 1440-1495, *henxtbroec*, Anh. 3 B, pass.-x., 21 v°; 1440, ten *hengsbroec*, Anh. 3 B, 30 v°; 1453-1470, ten *henxtbroeke*, Anh. 1, 25 v°-Anh. 2, 91; 1459-1667, ten *henxtbroeck*, Anh. 1, 37-A.J. 97, 130 v°; 1463, ten *henxbroeke*, Anh. 2, 56; ca. 1470-1775, *hencxtbroeck*, Anh. 9, 40-S.P. 44, 3; ca. 1470, opten *heyncx broeck*, Anh. 9, 40; ca. 1470-1939, byden *henxbroeck*, Anh. 9, 43-L.; 1475-1479, *hengxbroec*, Anh. 2, 79-95 v°; 1478, ten *henxtbroecke*, Anh. 2, 86; 1482, opten *hencxtbroeck*, Anh. 8, 44 v°; 1482, opten *hencxtbroec*, Anh. 8, 39; 1482, opten *hencxboreck* (sic!), Anh. 8, 39; 1482-1890, *hencxbroeck*, Anh. 8, 39-Harou, 230; 1503-1542, opten *hencxbroec*, Anh. 7 B, 22 v°-S.A. 1899, 35; ca. 1520, opten *hynsbroeck*, Anh. 7 A, 13; 1543 (1598), opten *hencxt Broeck*, Anh. 4, 18; 1565-1726, opten *hengsbroeck*, S.P. 15, 20-S.P. 39, 10; 1628, ten *hencxbroecke*, S.P. 22, 214 v°; 1673, *hencxstbroeck*, S.A. 53, 248; 1681, ten *hencxtbroecke*, A.J. 79, 45; 1712, opten *henckstbroeck*, S.P. 38, 94 v°-95; 1720, opten *heijnxbroeck*, S.A. 103, 77 v°; 1733, *hencstbroeck*, S.A. 132, E; 1750, ontr. den *henghsbroeck*, S.P. 41,

10; 1783, van den *henxstbroeck*, S.P. 44, 541; 1787, den *hencxbroeck*, A.J. 87, 91 v°; 1790, *hengstbroeck*, S.P. 45, 593; 1791, habitant in vulgo de *henxbroken*, Bapt.; 1795, 1791, habitant in vulgo de *henxbroken*, Bapt.; 1795, *Henckbroeck*, B.O.; 1885-1956, *Hengsbroek*, NBKP, nr. 18-V.; — weiland en bouwland, ook hoeve, later hoeven in het noorden van de gemeente Sint-Lenaarts.

B) 1890, *Heusbroek*, Harou, 250; — foute lezing voor A).

C) *døgru.stønøjzbruk* (G 2) 1712, achter den *grooten hencxbroecke*, Anh. B, 160; 1778, *Grooten Henckxbroeck*, Ferr.; 1843, *Grooten Henctxbroek*, B. 3; 1850, *Grooten Henxbroek*, Vdm.; z.j., *Groote Henxbroek*, Mil.; 1956, *Groten Hengstbroek*, V.; — hoeve met toebehoren te St.-Lenaarts.

D) 1834, *Hoogen Henxbroek*, Kad. S.B. 6; 1850, Vdm.; 1843, *Hoogen Henctxbroek*, B. 11; Mil. 1.40.000; — hoeve in het noorden van St.-Lenaarts.

E) *kle-nønejzbruk* (G 2) 1670-1689, achter den *cleijnen hencxbroeck*, S.P. 31, 159 r°-v^o-S.A. 105, 149; 1673-1762, seker stedeken bestaende in winnenden lande weyde als bossche ... gen. den *cleynen hencxtbroeck*, S. A. 57-L.L. IV, 21; 1778, *Kleijnen Henckxbroeck*, Ferr.; 1780, *kleijnen hensbroek*, Bapt.; 1804, habitantium opden *klijnen henxbroeck*, Bapt.; 1843, *Kleinen henctsbroek*, B.; 1843, *Kleinen Henctxbroek*, B. 3; 1850, *Kleyn Henxbroeck*, Vdm.; *Klein Henxbroek*, Mil. 1.40.000; 1956, V.; — hoeve in het noorden van gemeente St.-Lenaarts, op het vroeger gehucht Kloot.

F) 1819, bij den *leegen henxbroek*, Bapt.; — perceel in het complex Hengstbroek.

G) 1794, habitans in den *Langen henxbroeck*, Bapt.;

1797, in vulgo den *langen hengstbroek*, Bapt.; 1834, *Langen Hengstbroek*, Kad. S.B. 6; 1850, Vdm.; Mil. 1.40.000; 1843, *Langen hencstbroek*, B. 11; 1885, bij den *Langen Hengstbroek*, NBKP, nr. 102; — hoeve op de Hengstbroek.

H) ni:vænɣzbruk (F 3) 1956, *Nieuwe Hengstbroek*, V.; — nieuwe hoeve in de Neervenbaan ten noorden van het Grijspaard.

Zie voor *broek* a. v. Broekhoven. *Hengst*, *henx*, *henst*, *henge*, *heynx*, *hengx*, *hencx*, *hencst*, *hyns*, *hencst*, *henckst*, *heynx*, *hencst*, *henkx*, mnl. *enc*, *eng*, *enge*, verwant met *anger*, nnl. *enk* „weiland, grasland”, „bouwland”. Zie : Cuvelier-Huysmans, *Bilsen*, 66-68; Edelman-Vlam, 11-15; Moerman, *Ndl. Pln.*, 63-64; D. P. Blok, *Ndl. Volkseigen*, 1956, 10-12; Smith, *Elements*, a. v. *Enk*, *eng* nog vermeld bij Verschueren en Van Dale : „groot, oorspronkelijk gemeenschappelijk bouwland in sommige dorpen”. In die zin ook Lindemans (*Dworp*, nr. 43) : „Partij land of weide in gemeenschappelijk bezit en bij onderscheiden personen in gebruik, waarvan de percelen geheind zijn”. Deze laatste auteur wijst tevens op de voor de hand liggende volksetymologische verwarring met *hengst* „dier”. Zie voorts : *Oudenburg*, 80-81. Een psn., zoals bij Schönfeld (*Watern.*, 254) en Moerman (*Ndl. Pln.*, 43) a. v. Hensbroek, blijkt te Brecht niet. *Hengstbroek* dus „broek bij of in een eng” of „eng in een broek”. Wegens de aanwezigheid van de Hengstbroekbeek met twee waternamen, nl. *broek* en *beek*, zou te Brecht *hank*, mnl. *hanke* „heup”, aanduidend een doodlopende rivierarm, „wiel”, „plas” (Schönfeld, *Watern.*, 220-236) mogelijk zijn, indien we niet te doen hadden met een „Gelders-Overijsels woord” en bovendien met de aanwezigheid in *henx*- van de gen.-uitgang -s, waar *hank* normaal *hanken* zou gegeven hebben.

861. HENGSTBROEKAKKER : (G 2) 1614, opden *hencstbroeck acker*, S.P. 19, 260; 1956, V.; — bouwland bij de Hengstbroek.

862. HENGSTBROEKBAAN : 1843, Chemin du Leugenbergh au Hengstbroek et à la limite de Loenhout, *Hengstbroekbaen*, T. 17.

863. HENGSTBROEKBEEK : (G 2-H 2-3) 1834, *Henxbroekbeek*, Kad. S.B. 6; Mil. 1.40.000; z.j., *Henxbroeckbeek*, Mil.; 1843, *Henxbroekschebeek*, B. 3; Vdm.; — zie inleiding (hfdst. Waterlopen).

864. HENGSTBROEKBRUG : 1843, *Hengstbroekbrug*, T. 3.65.

865. HENGSTBROEKDREEF : (G 1-2) 1843, Chemin du Grooten Hengstroek à la limite de Loenhout, *Hengstroekdreef*, T. 3.

866. HENGSTBROEKHEIDE : (G 1-2) 1834, *Henxbroek Heyden*, Kad. S.E. 1; 1850, *Henxbroek Heyde*, Vdm.; 1883, *Henxbroeck Heide*, W.; Mil.; z.j., *Henxbroek Heide*, Mil. 1.40.000; — heide bij de Hengstroek.

867. HENGSTBROEKHEIKEN : 1666, *t'hencxtbroecx heyken*, A.J. 75, 285; 1668, het *hencxtbroecx heijken*, S.P. 31, 91 v°; 1672, *hencxbroeckheijcken*, S.A. 47, 451; 1672, *hencxbroecxheycken*, S.A. 57, 163 v°; 1672, *t'hencxbroecx heijken*, S.A. 124, 1. st.; 1716, *hencxbroeckzheijken*, RRA 88, 68 v°; — heiken bij de Hengstroek onder het gehucht Kloot. Zie Heiken.

868. HENGSTBROEKSEBAANBRUG : 1843, *Hengstroeksebaenbrug*, T. 17.115.

X. HENGSTBROEKSE BEEK : zie Hengstroekbeek.

869. HENGSTBROEKSE STRAAT : A) 1841, *Hensbroeckstraet*, Popp; 1883, *Henxbroeksche straat*, W. 1; id., *Henxbroeckstraat*, W. 4.

B) 1834, *Henxbroeckstraatje*, Kad. S.E. 3.

870. HENGSTBROEKVOETWEG : 1843, sentier du hameau de St.-Léonard à la ferme dite : *Hoogenhenctxbroek, Grootenhenctxbroekvoetweg*, T. 16.

871. HENGSTBROEKVOETWEG : (F 3-2, G 1) 1843, Chemin du Hoogenhengsbroek à la Hengbroeksche baen, *Hengbroekschenweg*, T. 11; 1843, *Hengbroekweg*, T. 11; —, *Hensbroekweg*, Kl. S.C. art. 2100; *henxbroekweg*, Kl. S.C. art. 2100; 1947, N.; 1956, V.; z.j., V.V.V. F 4; — van de Luikstraat naar Hengstbroek.

872. HENGSTROOI : (B 4) 1641, de vreheyde opde hooghe heyde achter ouerbroeck gel. aen het venne gen. de *hencxt-rooy* met noch ontrent 6 b. vreheyden gel. aent *drijmercxvenne*, S.P. 26, 29 v°-S.P. 27, 35 v°; — heide tussen Overbroek en Brasschaat op Brechts gebied. Vgl. Rode Hengst.

Heng-strooi of *hengst-rooi* (= rode)? Of *heng-* psn.? Vgl. *Hanninkstroete* (Schönfeld, Veldn., 42). *Rode Hengst* (zie aldaar) blijkbaar ontstaan uit volksetymologische vervorming. *Heng*, *Hengst* en *rode* echter bezwaarlijk te rechtvaardigen als naam van een ven. Of toch psn.? Te Brecht : 1662, Jan van *hencxtrooy*, S.A. 30, 76 v° — ontstaan uit een elders gelegen Hengstrooi en dan te Brecht gewoonweg zo genoemd naar de eigenaar? Mogelijk ook *heng* in verband met ww. *hangen* en dan „ven (strooi) bij de galg”? Topografisch kan dit te Brecht worden verantwoord. Gebrek aan voldoende bewijsplaatsen belet een steekhoudende verklaring.

873. HENNENBOSKEN : 1790, een boschken gen. het *hennen boschken*, S.P. 45, 552; — schaarbos te Kloot.

Hennen, ws. psn. Hendrik (zie : Heinken Heers); minder ws. *hennen* „kippen”.

X. HENXBROEKWEG : zie Hengstbroekweg.

874. HERDEKEN : A) 1470, een beemdeken geh. dat *herdeken*, H.G., 5; — weiland te Overbroek.

B) 1559, een stede met huysse houe gronde ende toe-

behoerten geh. den *herdeken* ... aende heerstrate ... den kerckpat w. ... z. aende heerbane, Anh. 5, 2 v°; 68, 70, 1580, Jnde stede geh. den — oft leeu, Anh. 5, 108 v°; — huis met bouwland te Houthoven. Zie ook Leeuw B).

C) 1580, vanden *herdeken*, KA 256; — perceel te Kerkhoven.

Herdeken, dim. bij mnl. *heerde*, *herde* „herder”. Zie : Moerman, *Ndl. Pln.*, 97; Sta. I, 586; Jacobs, *Ver. W. Kùl.*, 81-82; Naarding, *MVN*, 1953, 102. Te Brecht is deze bet. mogelijk, waarbij het beroep van de eigenaar kan overgegaan zijn op de plaats. Voor A) echter ook verwarring mogelijk met *eerd*, *aard* „weiland”. Vgl. Beersel, nr. 78. Zie ook *Noorderwijk*, a. v. Hertgang.

875. HERDEKENSCHOEVE : A) 1440-ca. 1570, 0,5 vts. lands ... geh. de *herdekens hoe*, Anh. 3 B, 3 v°-S.A. 132, D.; ca. 1470-1660, die *herdekenshoeue*, Anh. 9, 62-S.P. 29, 243 v°; 1570, een stuck saeylants gr. 3 lps. geh. de *herdekenshoeue*, Feoh, 61; ib., *heerdeken hoe*, 61; — bouwland te Overbroek.

B) 1643, seker perceel van eruen gen. het hulsenbosken ofte *cleijn herdekens hoeue* ... w. sheerenstrate, S.P. 26; 49 v°-S.P. 27, 61 v°; 1741, de *clijn herdekens hoeue* ... o. de mortelstraat, FKB, 7853, 124 v°; — ws. deel van A). Zie ook Hulzenbosken.

876. HERENSTRAAT : A) 1402-1483, *heerstrate*, Anh. 32, 2-L.B., 12; ca. 1435-1682, *der heeren strate*, Wern. 14-S.P. 34, 69; 1449-1626, *herstrate*, Anh. 2, pass.-Anh. 11 B, 90 v°; 1467, aende *herenstrate*, O.V.G., 10; 1482, totter *heerstraten toe*, Anh. 8, 16; 1482, aende *heerstraet*, Anh. 8, 53; 1539, *sheerenstraet*, F.C., 43; 1559-1660 (1679), *sheeren strate*, S.A. 1912, 31 v°-S.A. 125, l. st.; 1575-1635, de *heerenstraet*, S.A. nr. 8, I-S.P. 27, 2 v°; 1596-1762, *sheerenstraete*, S.P. 19, 2-S.P. 43, 101; 1609, aende *heerstraete*,

S.P. 20, 28 v°; 1626, der *hieren strate*, Anh. 11 B, 109; 1626, *aende hieren strate*, Anh. 11 B, 154; 1626, *de heerenstrate*, Anh. 11 B, 147; 1665, *scheerenstraete*, S.P. 30, 231; 1666, *sherenstrate*, J.B. 1673 (?), *heirstraete*, W.A.E., 6; 1681, *scheerenstrate*, S.P. 34, 30; 1690, *sherenstraete*, S.P. 36, 11; 1691, *der heeren straete*, A.J. 81, 269; 1691, *der heeren straten*, S.A. 128, l. st.; 1693, *de heersstraete*, S.P. 36, 74 v°; 1751, *'s heere straete*, S.P. 41, 40; — in alle gehuchten. Zie ook Heerbaan. Vgl. Heerkenstraat.

B) 1571, een parcheel heyde gel. opde *cleyn herstrate* bouwen sterthouen, S.P. 15, 447; — niet nader.

877. HERENVROENTE : 1611, *sheerenvroente*, S.P. 20, 72 v°; 1666, *sheerenvrouinte*, S.P. 30, 302 v°; — te Jukschot en te Overbroek. Zie ook Vroente.

878. HERIKBRAAK : ca. 1400, *heric brake*, Anh. 32, 9, 13 v°; 1474, *aende hericbrake*, Anh. 2, 74; — perceel op Overbroekakker.

Een 'braak' waar *herik*, *hederik* „onkruid" groeit. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 57; *Asse*, nr. 325.

879. HERMAN : A) 1627, eenen acker metten heyvelleken daeraenne (= elshaege) gel. neffens den *heereman*, S.P. 21, 201; 1631-1718, den *heerman*, S.P. 23, 24 v°-S.A. 103, 57 v°; 1788, seker bosch gen. den — ... aende koolhouten ... w. n. de *heystraete*, S.P. 45, 491; 1659 (1675)-1710, den *herman*, S.A. 126, l. st.-RRA 88, 11; 1659 (1675)-1671, aenden *haerman*, S.A. 126, l. st.-S.A. 57, 152; 1659 (1675), den *hairman*, S.A. 126, l. st.; — bouwland, weiland, heide en bos te Bekhoven bij het Heiken.

B) *dønerøman* (E 5) 1886, inden *Heirman*, NBKP, nr. 52; 1887, op den *Herman*, NBKP, nr. 52; 1956, V.; —

perceel te Eindhoven bij Schevenoord. Zie ook Hermansstedeken.

Psn. **hari* - „leger” en *man*. Voorts te Brecht : 1604, de stede metter toebehoorten van wylen Jacop vanden Wyngaerde *diemen heet heermans* gel. tot Beckhouen aent heijcken, A.J. 64, 353 (in verband te brengen met A)). Ca. 1750, Jan gabriel Merten hoffkens gen. den *herman*, Anh. 11 B, 116 (in verband te brengen met B)). Misschien *heerd-man*, *herde* „kudde” met personificeringssuffix *-man* en dan „weiplaats”. Vgl. Heernesse, Herdnesse (Moerman, *Ndl. Pln.*, 98).

880. HERMANSSTEDEKEN : 1648, seker stedeken gen. *herremans stedeken* ... aende hermansstraet, S.P. 26, 63-S.P. 27, 139, 6 v°; — perceel (?) en huis (?) te Eindhoven.

881. HERMANSSTRAAT : 1648-1759, aende *hermansstraet*, S.P. 26, 63-S.P. 43, 18; 1674, de *haermansstraete*, S.P. 32, 119; 1687, *hairmanstraet*, S.A. 114; 1690, *hermanse straete*, S.A. 110; 1690, de *hermansche strate*, S.P. 36, 12 v°; 1773, *harmanse straete*, S.P. 43, 622; — straat te Eindhoven.

882. HERNAS : (G 3) A) 1647, eenen acker het *hernas* gen., S.P. 26, 61-S.P. 27, 139.4; 1705, twee weyden ... s. het — w. Engelsacker, S.A. 48, 8 v°; 1722, een stuck lants gen. het *herneirs* ... w. de beke ofte waterloop, S.A. 103, 120; — bouwland bij de Engelsakker te Sint-Lenaarts.

B) 1622, een stuck lants gecomen van de groote stede gen. het *hooch hernes*, S.P. 22, 83 v°; 1751, een stuck waeijlant ... met drij stucken dries rontsom in sijn heggen ... gen. het *hoogh annis*, S.P. 41, 54; — deel van A).

C) 1622, een stuck lants gen. het *wit hernes* ... w. aende beke n. het hooch hernes, S.P. 22, 84; — deel van A).

Hernas, *hernes*, *annis*, *herneirs*, *heernesse*, *herdnesse* uit *herde* „kudde” en *nes* „landtong”, of suffix *-nes*, *-nis*. Zie : Moerman,

Ndl. Pln., 98, onder verwijzing naar Schönfeld en Lindemans (*Top. Versch. II*, 83), die resp. *herde* „herder”, „beheerder” met *nes* „landtong” en *herde* „kudde” met suffix *-nis* voorstellen. Zie voorts over bestanddeel *nes*, Gysseling, *MVN*, 1954, 105; Schönfeld, *NGN*, 1948, 40-43; *Mnl. Wb. IV*, 2357 & *XI*, 387-390; Mansion, *Drie lessen*, 30; Carnoy, *Bruz.*, 69.

883. HERSELAAR : (A 5-B 5) 1783, eene welgel. heijde gel. onder de heerlijkheid van braght ordinairelijk gen. de *hoerselaer*, S.P. 44, 563; 1843, *heurseleer*, T. 47; Harou, 236; — heide tussen Mikse Baan en Weg van Overbroek naar Brasschaat-Polygoon, bij het Brasschaats grondgebied.

Herselaar „haagbeuk”, vaak als grensteken, wat i.c. past. Zie : Helsen, *Noorderwijk*, a. v. Herselaren.

884. HERSELAARAKKER : 1758, *Heirseleir acker*, Ivt. Gaill.; — niet nader bekend.

885. HERT : A) (B 2) 1467-1715, van eenre stede met huysse houe ende gronde geh. den *hert* ... aende plaetse, Anh. 2, 63-S.P. 38, 182 v°; 1498, een stede ... tot brecht aende plaetse ... n. der heeren strate geh. den *heert* (inmarg. 'zwaen'), Anh. 7 B, 15; — hofstede en herberg ten zuiden van de Zwaan op de Plaats te Brecht.

B) 1543-1713, opte stede tsinte lenaerts geh. den *hert*, S.A. 1900, 13-S.A. 48, 111; — herberg te Houthoven of Sint-Lenaarts bij de kerk.

C) 1760, seker derde paert in een stedeken met lande wijde bosschen ende heijde daer aen annex gel. alhier ... gen. den *hert*, S.P. 42, 27-S.P. 43, 38-S.B.; 1762, L.L. IV, 24; — perceel te Groot Veerle.

Huisnaam. Vgl. Helsen, *Toponymica*, 1934, nr. 93. Dit geldt voor A en B. Voor C eerder *eerd*, *ert*, *hert* „aard” (zie : Haard).

886. HERTAKKER : A) (D 3-E 3) 1654, den langhen ende *hertacker* soo lant als weijde, F. 18, 16 (N.); — perceel bij de Faconshoeve te Bekhoven.

B) 1671-1695, sekeren acker gel. alhier bijde ouerbroecxse cappelle geh. den *herttenacker*, S.P. 31, 241 v°-S.P. 36, 68 v°; — te Overbroek.

C) 1721, een stuck lant gen. den *hertacker*, S.A. 52, 104 v°-S.A. 103, 35; — te Sterthoven.

887. HERTENHAASAKKER : 1704, eenen acker gen. den *herttehaesacker*, S.P. 37, 91 v°-92 v°; — bouwland te Overbroek.

888. HERTENVEN : tertøven (B 5) 1956, V.; — ven ten noordwesten van de Mikse Baan, tegenover Piepenhol, bij het Brasschaats grondgebied.

889. HERTLAND : 1641, eenen acker op verlorencost gen. het *hertlandt*, S.P. 27, 138 v°; — bouwland. Zie voor mogelijke verklaring a.v. Haard.

890. HESSCHOT : 1359, int *hecscot*, Comm. Br., 33 v°; 1440-1626, dat *hesscot*, Anh. 3 B, 22 v°-Anh. 11 B, 60 v°; — perceel te Kloot.

Vgl. psn. : 1359, Claes van *hesscot*, Comm. Br., 34 v°. *Hes, hees* (zie Heesheide), of *hes, es, enk* (zie Hengstbroek)? Voor *schot*, zie Aarschoot. Voorts te Brecht : ca. 1450, claes van *esbeemde*, Anh. 30, 3 v°; 1465, henric van *hesbeemde*, Anh. 2, 59 v°. Visschers, *Sint-Juliaensgasthuis*, vermeldt 1502 *Yeschot* te Brecht (.41).

891. HEUFKEN : 1666 (1679), sekere weyde gen. het *heufken*, S.A. 125, l. st.; 1666 (1691), het *heuffken*, S.A. 128; — weiland te Overbroek bij de Meerrijt.

X. HEUSBROEK : zie Hengstbroek.

892. HEUVEL : A) 1402, Laureins van Reet man van eenen stücke goets gel. voer sijn dore geh. den *houel* bat dan 0,5 b., Anh. 32, 6; — perceel te Sterthoven.

B) 1440, een stuc goets gheh. den *houel* ... houdende omtr. 1 b. onder lant ende heye, Anh. 30, 47 v°-Anh. 3 B, 6 v°; — perceel te Broekhoven.

C) 1449-1453, den *houel*, Anh. 2, 2-Anh. 2, 30; 1470-1482, ontr. 1,5 b. goets ... geh. den *hoeuel*, Anh. 9, 27-Anh. 8, 26; 1702, *heuuel*, S.A. 123; 1751, een parcheel lants gen. den *heuvel* ... o. lanckx neffens de beekhovensche straete ... w. het hoeckse gebuer heyken, S.P. 41, 108; — bouwland te Bekhoven in de Hoek.

D) 1534, een stuck lants metten gronde ende toebehoorten geh. den *heueuel* ... de eyndhouensche acker nw., S.A. 109; 1557, den *houel*, S.A. 1911, 29 v°; 1571-1696, aenden *heueuel*, S.P. 17, 26 v°-S.P. 36, 155; 1610, den *hueuel*, S.P. 19, 114 v°; 1614, aenden *heuvel*, S.P. 20, 140; 1717, op den *heuvel*, A.J. 83, 171; — bouwland te Eindhoven.

E) 1723, *heuuel*, S.A. 132, D.; — perceel te Kloot.

F) *dænvæl* (C 3-4) 1556, Jan meryts op den *houel*, KA 207; 1753-1956, sekere stede consisterende in huysinge schuere stallinge ... gen. den *heuvel*, S.P. 41, 272-V.; — hoeve te Overbroek.

Hovel, heuvel „bodemverhevenheid”. Zie : Helsen, *Antw. Pln.*, 11, 19; id., *MVN* 1955, 31; Moerman, *Ndl. Pln.*, 98. Zie ook a. v. Aardheuvel.

893. HEUVELBLOK : 1608, een parcheel erue geh. *theuuel-block* ... o. den waterloop s. aen succa erue van de groote hoeue w. den gemeynen messchewech, S.P. 20, 8 v°; — perceel te Overbroek.

894. HEUVELHEIDE : 1694-1767, 0,5 b. onder lant als heijde ... naast de *heuvelheijde*, S.P. 36, 101 v°-S.P. 43, 280; — perceel te Jukschot.

895. HEUVELSTRAAT : A) (F 4) 1653-1696, *heuvelstraete*, S.P. 27, 164 v°-S.P. 36, 155; 1751, *heuvelstraet*, S.P. 41, 102; 1843, Chemin d'Eyndhoven à la Paepestraet, *Heuvelstraat*, T. 42.

B) 1759, het *heuvelstraetien*, S.P. 43, 19; — niet nader bekend.

896. HEUVELSTRAATBRUG : 1843, *Heuvelstraetbrug*, T. 42.31.

897. HEUVELSTUK : (D 3, nr. 1124) 1642, een stuck lants gen. het *huevelstuck*, S.P. 25, 171; 1660, het *houelstuck*, S.P. 29, 243 v°; 1677-1697, het *heuvelstuck*, S.P. 32, 271 v°-272-S.P. 36, 173; — bouwland te Overbroek bij de Poortakker.

898. HEUVEN : d^ø.vei (E 3) 1675, noch 2 besondere koijweijden gel. tegen ouer de oudaenstraet gen. de *heuuen*, S.A. 126, l. st.; 1677, de *heuuen*, S.P. 32, 270 v°-271; 1956, d'Euvie, V.; — perceel tegenover de Borchthoeve bij de weg naar Wuustwezel, onder Bekhoven.

Euvie, dialectische verbastering van *heuuen*, variante bij *eusel*, ww. *eeuwen*. Zie de bepaling „2 besondere koijweijden”. Zie : Lindemans, *Top. Versch. II*, 91, a. v. *heue* en *heuuenstrate*. Mogelijk *ouw*, *ooi*. Wegens oudere citaten lijkt *evie*, *evene*, *avene* „lichte haver” minder ws.

899. HEZEHOF : 1524, 0,5 b. lants ... gen. den *hesehof*, S.P. 10, 59-60; — perceel te Overbroek.

900. HIDDEKUISE : A) 1522-1554, ij b. goets geh. de

hiddecuse, S.A. 2, 3-S.P. 13, 120-123; 1562, de *huddicuse*, S.P. 13, 353; 1601-1610, de *hiddecuyse*, S.P. 18, 10-11-A.J. 65, 327; 1626, *Heydekudse*, Anh. 11, 74; — bouwland te Oostbrecht.

B) 1559 (1618), *hiedecase*, Anh. 3 A, 21; ib., de *hiddecuse*, 24, 48; 1562, S.A. 1914, 28 v°; 1618, de *hidde cuyce*, Bet. 3220, 45; 1624, de *hiddecuijsse*, S.P. 21, 182 v°; 1630, de *hidde kuyse*, S.P. 23, 19 v°; — perceel op Veerleakker.

Ws. migratie. *Hedikhuizen*, a^o 997 *Hittinchusen* (Moerman, *Ndl. Pln.*, 107), een dorp dat thans deel uitmaakt van Heusden aan de Maas in Noord-Brabant. Zie ook: Erens, *De oork. der abdij Tongerlo*, I, nr. 216: de heren van *hildincshusen*; ook in: F. L. van den Wijngaert, *De voogd van malle*, in: *Tax.* 1976, 129-140.

901. **HIDDEKUISHOEK**: 1624-1630, aende bosschen geh. *hiddecuijshoeck*, S.P. 21, 182 v°-S.P. 23, 19 v°; — bossen te Veerle.

902. **HILWAARDENAKKER**: ca. 1470-1482, *hilwaerdenacker*, Anh. 9, 63 v°-Anh. 8, 63; — bouwland te Bekhoven.

Voorts te Brecht: 1359, in der *hilwerden houn*, Comm. Br., 37 *Hilwaarde*, *Hildeware* vrouwennaam. Zie: Moerman, *Ndl. Pln.*, 32, a. v. Hilvarenbeek.

903. **HOBRAAND**: ca. 1400-1620-1639, *hoobrant*, Anh. 32, 2-S.A. 124, Extr. Cijnsb. Bailleul; 1402-1570, *hobrant*, Anh. 32, 19-Feoh, 125 v°; ca. 1470-1482, aenden *hobrandt*, Anh. 3, 50-Anh. 8, 49; 1502, den *ho brant*, Anh. 7 B, 21 v°; — hoeve met bouwland te Houthoven.

Ho-brand „hoge brand”. Vgl. a. v. Brant. *Ho* „hoog” (zie: *Noorderwijk*, a. v. Hooiconk; Lindemans, *Oud. Cijnsb.*, 21, a. v. Hobbosch; Helsen, *Antw. Pln.*, 12).

Zie voorts psn. te Brecht: ca. 1400, Jacop vanden *hoobrande*, Anh. 32, 2; id., jacops sone vanden *hoobrande jacop*, Anh. 32, 3; ca. 1449, lenaert van *hobrande*, Anh. 6, 37 v°; 1543 (1598), Peeter

hoeybrande, hoeybrandts, hoeybrandt, Oebrant, oeybrant, Anh. 4, 7; ib., Arnout van *Houbrant*, 8; ib., Aernout *hobrants*, 10 v°.

X. HOEF TEN BERGE : zie Berg C).

904. HOEFIJZER : A) 1884, in *Het Hoefijzer*, NBKP, nr. 11; — herberg te Overbroek.

B) 1885-1887, 't *Hoefijzer*, NBKP, nr. 99.2-nr. 52; — bos ten zuidwesten van het Kanaal.

905. HOEK : A) 1359, int iocscot opde(n) *hoec* d(aer)-me(n) ghaet te scelw(aer)t, Comm. Br., 33 v°; — te Sint-Antonius.

B) 1440-1542, opten *hoec*, Anh. 3 B, 2 v°-Kl. arch. 7; 1566-z.j., opt *hoeck*, S.A. 1920, 31 v°-32-Kad. S.C., 3; 1780-1843, den *hoek*, Bapt.-B. 19; — te Houthoven. Mischien hetzelfde als Pothoek.

C) denuk (D 3) ca. 1470-1513, jnden *hoec*, Anh. 9, 26-S.A. 1915, 5; ca. 1470-1793, Inden *hoeck*, Anh. 9, 27-S.P. 46, 241; ca. 1800-1956, *Hoek*, Dom., 9, nr. 23-V.; z.j., V.V.V. D 5; — noordwestelijk gebied van het gehucht Bekhoven, bij de grens met het gehucht Overbroek. Idem als Bekhoven in de Hoek. Zie aldaar.

D) 1522-1665, Jnden *hoeck*, S.A. 1918, 4-S.A. 115; 1884-1885, achter den *Hoek*, NBKP, nr. 7- nr. 43; — te Eindhoven. Vgl. Golhoek.

E) 1543, opten *hoeck*, S.A. 1900, 3; — bij het Laar.

F) 1559 (1618)-1696, den *hoeck*, Anh. 3 A, 29-S.P. 36, 131 v°; — te Veerle.

G) (H 3) 1711, ontrent den *hoeck*, RRA 88, 16; — te Kloot.

H) 1786, een partije saeijland gen. den *leegenhoek* ... o. het keemerstraetjen s. den gemeijnen ackerweg, S.P. 45, 168; — te Bekhoven.

I) 1451, wouter aerts beemdeken geh. *thoexken*, Anh. 2, 16 v°; 1688, een stuck lant ... gen. het *hoeckxken*, S.P. 35, 32 v°; — bouwland en weiland te Bekhoven.

J) 1663-1682, een ackerken gen. het *hoeckken* met noch seker ackerken gen. den meiracker, S.P. 30, 187-S.P. 34, 96; — te Kerkhoven.

K) 1539, op zeker goede ... aende *hoexkens*, S.A. 1898, 15; — te St.-Lenaarts.

L) 1614, een stuck lants geh. den *achtersten hoeck* met noch een stuck lants gel. opde Ouerbroeexsche ackere neffens de hooghen wech, S.P. 20, 153; — te Overbroek. Weerdeel van N).

M) (E 4) 1654-1736, het lant den *achtersten hoeck* gel. ontr. het Camerken, F. 18, 16 (A.A.)-F. 19, 20 (A.A.); — deel van C).

N) 1614, een parcheel geh. den *voortsten hoeck*, S.P. 20, 153; 1668, den *vorsten hoeck*, S.P. 31, 48; — weerdeel van L).

Hoek, zie Bekhoven in de Hoek. Voorts : Goossenaerts, *Landb.*, a. v. hoek, nrs. 2 en 4.

906. HOEKAKKER : A) (F 3) 1627-1762, van den *hoeckacker*, S.P. 22, 183 v°-L.L. IV, 14; 1793, seker stuck land gen. den — gel. ten einde de pullemansstraete ... w. de pullemansstraete n. de luyckstraete, S.P. 46, 196-197; — bouwland te Broekhoven.

B) 1707, den *hoeckacker*, S.A. 48, 62 v°; — bouwland bij de Heiblokhoeve (zie Heiblok F) te Veerle.

C) 1843, *Hoeksakker*, T. 19; — bouwland te Bekhoven in de Hoek.

D) 1675, het *hoeczackerken* gel. t'eijnden de pulmans-straet, S.P. 32, 163 v°; — id. als A).

E) (E 3, nr. 585) 1750, een stuck landt gel. voort eerste stuck lant van kerckhouenacker ... a.d.z. den schooldries ... ten tweeden den *eersten hoeckacker*, S.P. 41, 5; — bouwland op Kerkhovenakker.

F) (F 3) 1834-1843, *Hoek akkers*, Kl. S.D. 42-T. 10; 1843, *hoek hokkers* (?), T. 10; 1883, *Hoek Akkers*, W. 4; — akkercomplex bij Broekhovenheiken en id. als A).

G) dukakens (D 3) 1890-1956, *Hoekakkers*, Harou, 231-V.; — bouwlandcomplex in de Hoek te Bekhoven.

907. HOEKDRIES : A) (F 4) 1616, een stuck driesch geh. den *hoeckdries* gel. aende herbaene achter oft neffens blint geertkens erffgen. steken, S.P. 20, 184; 1676, eene weijde gel. teghen ouer den wintmolen gen. den — ... w. de gebuerstraete s. de heirbaene, S.P. 32, 256; 1707, S.A. 113; 1617, een stuck driesch geh. den *hoeckdriesch* aen de bane, S.P. 21, 27 v°; — weiland te Varenbraken, idem als Hoekweide.

B) 1887, in den *Hoekdries*, NBKP, nr. 3; — weiland te Eindhoven.

908. HOEKHEIVELD : 1713-1759, een gebrauen heyvelt gen. het *hoeckheyvelt* geh. den leenhoek achter Cloot, S.A. 48, 111 v°-S.P. 43, 7; 1793, het *hoeckheijveld*, S.P. 46, 264; — heide te Kloot.

909. HOEKPAD : 1843, sentier de Brecht au hameau de St.-Antoine, scherpenbergschevoetweg, *hoekpad*, T. 70.

910. HOEKSAKKERGOOT : 1843, T. 19.28; — te Bekhoven in de Hoek.

911. HOEKSAKKERSTRAAT : (D 3) 1621-1682, inde *hoeckackerstraete*, S.P. 21, 125-S.P. 34, 93 v°; 1651, aende *hoeckackerstraet*, S.P. 29, 13 v°; 1697, inde *hoeckse ackerstræet*, S.P. 36, 167; 1702, *hoeckse achterstræet*, S.A. 123; 1736, *hoeckxackterstræet*, F. 19.20; 1751, aende *hoeckse ackerstraete*, S.P. 41, 108; 1843, chemin du hameau den Hoek au Beekhovenakker, *Hoeksakkerstræet*, T. 19.

912. HOEKSE BEEMDEN : duksebemde (D 3) 1834, *Hoekschebemden*, Kl. S.C. art. 1035; 1843, T.; 1883, *Hoeksche Beemden*, W. 33; 1888-1956, *Hoeksche beemden*, NBKP, nr. 48-V.; — weiland in de spits gevormd door de samenvloeiing van de Weerijbeek en van de Schaapsdijkbeek.

913. HOEKSE GEBUURHEIKEN : (D 3) 1751, een parcheel lants gen. den heuvel ... o. lancx neffens de beekhovensche stræete ... w. het *hoeckse gebuer heyken*, S.P. 41, 108; — heiken in de Hoek. Zie ook Gebuurheiken en Heiken.

X. HOEKSE STRAAT : zie Hoekstraat.

914. HOEKSE VELDEN : (D 3) 1834-1890, *Hoekschevelden*, Kl. S.B. art. 1807-Harou, 230; — bouwlandcomplex bij de Hoek ten noorden van Bekhoven.

915. HOEKSE VOETWEG : A) 1843, sentier du hameau de Beckhoven à celui den hoek, *Groothoekschenvoetweg*, T. 18.

B) 1843, sentier de celui dit : Groothoekschenvoetweg au hameau den Hoek, *Kleinhoekschenvoetweg*, T. 19.

916. HOEKSE WEG : 1843, Chemin d'Eyndhoven vers

la limite de Westmalle, *Hoekschenweg*, T. 51. Hetzelfde als Karstraat.

917. HOEKSGOOT : 1843, T. 19.76.

X. HOEKSKEN(s) : zie Hoek.

918. HOEKSTRAAT : dukstru:t, duksestru:t A) (D 3-E 3) 1596-1715, inde *hoeckstraete*, S.P. 18, 54 v°-S.P. 38, 196; 1694, aende *hoecxstraet*, S.P. 36, 96 v°-97; 1834, *Hoekstraat*, Kl. S.C. art. 2575; 1834-1947, *Hoekstraat*, Kl. S.C. art. 587-N.; 1956, *Hoekse straat*, V.; — straat van de Hoek van Bekhoven naar de Bekhovenstraat of Wuustwezelseweg.

B) 1947, N.; 1972, Gem. pl. St.-Len. 5 F; — tussen Kloosterstraat en Houtstraat te Sint-Lenaarts.

919. HOEKWEG : 1843, Chemin du hameau den Hoek à celui de Beekhoven, *Den Hoekweg*, T. 19; — hetzelfde als Hoeksakkerstraat.

920. HOEKWEIDE : 1651, eene weyde gen. de *hoeckweyde* gel. aende gemeyne heerbaene naest blint geertkens steken, S.P. 27, 122 v°; — weiland te Varenbraken. Hetzelfde als Hoekdries A).

921. HOENDERBLOK : A) 1623-1659, een weyuelt gen. het *hoenderblock* ... lancx neffens schrootsbeempt, S.P. 22, 92-S.A. 47, 85 v°-86; — weiland te Bekhoven.

B) 1619, een begrauen heyblocxken ... gel. ... achter de *hoenderblocken*, S.P. 22, 56 v°; — verkaveling van A).

C) (D 3) 1706, een heijveldeken gen. het *hoenderbloxken* ... aen het cleijn heijken ... o. de veldekens vande parochie

kercke, S.A. 48, 27 v°; 1715, het *hoenderblocxken*, S.P. 38, 208 v°; — heide te Bekhoven. Idem als A)?

D) 1626, twee blocxkens geh. de *hoenderblocxkens* gel. achter bechhouen heyken de gemeijn coolhouten w. ende den schrootsbeempt ende facons Aesdonck n.z., Anh. 11 B, 7; — idem als A).

Hoender- mv. van *hoen* „hen”? Moest op dit perceel eijns in hoenderen worden betaald? Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 78. Verband met *hond* „grensbenaming” of „rechtsgebied” (Helsen, resp. *MVN* 1955, 55 & *MVN* 1961, 90-106) blijkt niet.

922. HOEVE : A) ca. 1400-1543 (1598), i stuck lants ende somwile groense heet die *hoeue*, Anh. 32, 4 v°-Anh. 4, 35 v°; — perceel te Veerle bij de Meeusstraat.

B) 1440-1473, 0,5 b. lands geh. de *hoeue* ... bi s. lenaerds, Anh. 3 B, 28 v°-Anh., 32; — perceel te Houthoven.

C) 1453-ca. 1520, een stuc goets ... geh. de *hoeue* ... metten eenen einde ter straten jegen claus haests stede voer vutcomende, Anh. 2, 29 v°-Anh. 7 A, 14 v°; — perceel te Kloot.

D) 1656 (1669), de *hoeue*, S.A. 119; 1664 (1686)-1767, seker stuck landts ghen. de — met de heggen grachten ende canten, S.A. 114-S.P. 43, 318; 1690-1697, de *hoevene*, S.P. 36, 18 v°-19-S.A. 101, 29; — bouwland en weiland te Jukschot aan de Waterstraat.

E) 1618, 6 b. heyden geh. de *hoeuen*, Bet. 3220, 25; — perceel te Veerle, ws. uitbreiding van A).

F) 1601, eene *hoeue* ... diemen gemeynlyck noempt die *grootte hoeue*, S.P. 18, 9 v°-10; — hoeve te Kloot.

G) (E 4) 1606-1780, seker *hoeue* gen. de *nieuwe hoeue*, S.P. 20, 45-S.P. 44, 318; 1726, *niuw hoeve*, S.A. 103, 208;

1843-1890, *Nieuw Hoef*, B. 43, 30-Harou, 236; z.j., *Nieuw Hof*, Mil. 1.40.000; — hoeve te Sterthoven.

H) 1632, seker hoeue gen. de *oude hoeue*, S.P. 23, 100; — hofstede te Sterthoven.

Voorts te Brecht : 1359, van 0,5 *hoeue(n)* heyden ant v(er)ste huus te malle w(aer)t, Comm. Br., 36; 1626, van een halue *hoeue* heijden, Anh. 11 B, 51 v°. Deze beide excerpten, evenals de attestaties A-E hebben betrekking op een perceel van een bepaalde grootte. F-H zijn blijkbaar hofsteden. Vgl. verklaring bij Bekhoven en Heithoeve. Zie ook : *Noorderwijk*, nr. 467. *Hoevens*, -en-afleiding van *hoeve* (vgl. Mansion, *Bestandd.*, 68).

923. HOEVENBOSKEN : 1650, een heyvelt het *hoeuenbosken* gen., S.P. 26, 76-S.P. 27, 97 v°; — niet nader.

924. HOF : A) 1440, de hoeue jnt *hof*, Anh. 3 B, 3; — goed te Sterthoven.

B) 1482, Jan Jacobs goede den *hoff*, Anh. 8, 63 v°; — perceel te Bekhoven.

C) 1570, een lantblock aen broechouen heyken gel. geh. die *hoff* gr. 0,5 b., Feoh, 92.

D) ca. 1400, inden *achtersten hof*, Anh. 32, 8; — perceel te Overbroek.

E) 1626, een stuck lants gen. den *gemeijnen hoff* ... te weten op vier bunder lants waer onder alsnu is landt heijde ende groese, Anh. 11, 72 v°; 1649-1671, eene weyde gen. het *gemeyn hoff*, S.P. 28, 52-S.A. 47, 375 v°-376; — weiland, bouwland en heide te Eindhoven, ressorterend onder het Laathof van Pulle alias Van der Noot.

F) 1440-1449, Jnden *grotten hof*, Anh. 3 B, 14-Anh. 2, 2; — perceel te Bekhoven.

G) 1559 (1618), den *grooten hof*, Anh. 3 A, 29; — perceel te Veerle.

H) ca. 1400-ca. 1520, den *langen hof*, Anh. 30, 1. st. perkament-Anh. 7 A, 21 v°; 1440, opten *langhen hof*, Anh. 30, 50-Anh. 3 B, 8; ca. 1470-1497, j b. goets geh. den *langenhoff*, Anh. 9, 61-Anh. 7 B, 10 v°; — perceel te Broekhoven.

I) (D 3) 1402-1539, *langen hof*, Anh. 32, 7 v°-S.A. 1898, 11 (?); 1654-1736, den *langhen hof*, F. 18.16 (B.)-F. 19.20 (B.); — perceel te Bekhoven.

J) ca. 1449-1459, omtr. j b. goets den *langen hof* gel. tuss. dsbies heydebloc ende dat biesbloc, Anh. 6, 17-Anh. 1, 37 v°; 1557-1635, den *langen hof*, S.P. 13, 49-54-S.P. 23, 170; 1626, vanden *Langenhoue*, Anh. 11, 8; — perceel te Overbroek bij de Meerrijt. Zie ook Langen Maashof.

K) 1452, j b. goets met eenen huysken den gront ... geh. dat ouwe goet gel. tuss. ... ende den *langhen hof* ... achter aende ryt ende metten voersten eynde aen verle strate, Anh. 2, 27; 1467-1478, *langen hof*, Anh. 2, 64 v°-82 v°; 1559 (1618), *langhen hof*, Anh. 3 A, 36; — perceel te Veerle.

L) 1610, seker stuck dries geh. den vlassaert nu ter tyt ende eertijden den *langenhoff*, S.P. 19, 65 v°; — perceel te Kloot. Zie ook Vlasgaard.

M) 1566, op een stuck driesch geh. den *vorsten langenhof*, S.P. 15, 93-94-S.A. 1920-.17 v°; — wijst op verkaveling van L).

N) 1440-ca. 1520, een vierde b. goets geh. den *ouden hof*, Anh. 3 B, 9-Anh. 7 A, 19; ca. 1470-1543 (1598), den

ouden hof, Anh. 9, 55 v°-Anh. 4, 5; — perceel te Varenbraken.

O) (D 3-E 3), ca. 1449-1499, Jnden *ouden hof*, Anh. 6, 24 v°-Anh. 7 B, 16; 1654-1736, den *ouden hof*, F. 18, 16 (K.)-F. 19, 20 (K.); 1956, V.; — perceel te Bekhoven.

P) 1461-ca. 1520, den *ouden hof*, Anh. 2, 52 v°-Anh. 7 A, 13 v°; ca. 1470-1482, den *ouden hof*, Anh. 9, 41 v°-Anh. 8, 40 v°; 1525, den *ouwen hof*, S.A. 1891, 65; — perceel te Kloot.

Q) 1559 (1618), 3 lps. lants geh. den *ouden hof* tusschen de ackerstraete ... ende Jan Theeus Langhen hof, Anh. 3 A, 36; — perceel te Veerle.

R) 1626, tstuc lants den *ouden hof* aende ackerstraet, Anh. 11, 64; — perceel te Overbroek.

S) 1402-ca. 1520, *nieuwen hof*, Anh. 32, 19-Anh. 7 A, 22; ca. 1470-1543 (1598), den *nyeuwen hof(f)*, Anh. 9, 22 v°-Anh. 4, 5; — perceel te Bekhoven bij de Putakker.

T) 1559 (1618), den *nyeuwen hof* ... aende cromstraete, Anh. 3 A, 42; — te Veerle.

U) 1562, op een stuck goets geh. den *nijen hof* ... tot houthouen s. ende w. facons goet ... o. de straet, S.P. 13, 361-362-S.A. 1914, 36 v°; — te Houthoven.

925. HOF AKKER : (F 4) 1440, iij lps. lands geh. den *hoofacker*, Anh. 3 B, 34 v°; 1698-1776, den *hoffacker* ... n. de hoffstraet, S.P. 36, 217-S.P. 44, 36; 1730, den *hofacker*, S.A. 117; 1834-1883, *Hof Akker*, Kl. S.H. art. 1336-W. 20; 1890, *Hofakker*, Harou, 231; — bouwland te Steeghoven bij het Hof van der Noot achter de Kretenborg.

X. HOF BEISEGEM : zie Buizegem.

926. HOFSTAD : A) ca. 1400, van iij lps lants leeght in betcouender ackere heet die *hofstad*, Anh. 32, 12; 1440, vander *hostad*, Anh. 3 B, 2; 1543 (1598), 0,5 b. goidts geh. de *hoffstadt*, Anh. 4, 11 v°; — perceel te Bekhoven.

B) 1537-1626, op een stuck weguelts geh. de *hofstadt* ... omtr. 1 b., S.A. 1895, 38 v°-Anh. 11, 32 v°; — weiland en bouwland te Oostbrecht (Kloot).

C) 1626, op negen muekens saetlandt geh. de *hofstadt* gel. in Eijndhouen acker bijde Zeept ... de zeept z., Anh. 11, 4; — perceel te Eindhoven.

D) 1618 (1635), van eenen houe geh. de *hoffstadt* daer syn huys op staet aenden smoutmeulen dackerstraete o. n. ... s. sheerenstraet, Bet. 3220; — perceel te Kerkhoven.

Voorts te Brecht : 1473, lips vergoermeren *hostat*, Anh. 2, 70 r°-v^o; ib., philips vander goermaren *hostat*.

Hofstad, *hofstede* „grond waarop een hof staat”, „de hofstede zelf”; ook „landmaat”. Zie : *Noorderwijk*, nr. 476; *Oudenburg*, 101-104.

927. HOFSTADSBEEMD : 1619-1670, op sekeren bempde gen. *hoffstadts beemde*, Gen. Man. K.B., 32-S.A. 115.

X. HOF STARENBOG : zie Starenborg.

928. HOFSTEDEN : A) 1669, op eenen block lants rontsom met sijn heggen ende canten ... gen. de *hoofstede*, S.A. 124, l. st.; 1669, *hoffstede*, S.A. 47, 319 r°-v^o; — weiland bij de Grote Lentenhof in de Haagstraat.

B) 1887, bouwland bij de Kruiskens gen. de *Hofstede*, NBKP, nr. 17; — perceel te Bekhoven.

C) 1440, 0,5 b. goets geh. de *oude hostad*, Anh. 3 B, 17; 1440, *douwe hostad*, Anh. 3 B, 17, 24 v°; 1633, 4 verschey-

den veldekens ... op verlorencost gen. de *oude hoffstede*, S.P. 23, 116; — perceel te Bekhoven. Vgl. Oude Stede.

D) 1440, eenen hof gel. te clote houdende iij vierendeel b. geh. de *oude hostede*, Anh. 3 B, 30; 1450, iij b. ... *douwe hostat* o. theyken, Anh. 2, 13; — perceel te Kloot.

E) 1707, het heyveldeken de *oude hoffstede* gen. ... s. aende voors. schrammes straet, S.A. 48, 63 v°; — perceel te Veerle bij de Heiblokhoeve.

Zie ook Hofstad.

929. HOFSTRAAT : *dufstruut* A) (F 4) 1658-1716, de *hofstraet*, S.P. 29, 192-S.P. 38, 212; — straat bij het Hof van der Noot.

B) (E 3) 1834-1956, Kl. S.D. art. 42-V.; — straat van Brecht naar Loenhout. Heet eenmaal voorbij de beek Veldstraat. Hetzelfde als Haag- en Haakstraat. Hof- en Veldstraat zijn moderne benamingen. Zie ook Oude Veldstraat.

930. HOFSTRAATSBEEMD : 1697-1784, vanden *hoffstraets bempde*, KA 13-KA 182; — perceel te Overbroek.

931. HOFSTRAATSSTEDE : 1784-1792-93, hunne stede op 't Laer gen. de *hofstraetstede*, KA 182-KA 22; — perceel onder Steeghoven.

932. HOF TER BOVEN : 1451, j lps. lants ... jn eenen hof geh. den *hof ter bouen* tuss. tgheerken ende betten hof, Anh. 2, 16; — perceel te Kloot.

X. HOF TER NEST : zie Nest.

X. HOF VAN DER NOOT : zie Noot. Ook Verbrand Hof.

X. HOF VAN PUL : zie Pul.

933. HOFWEG : 1843, sentier du Verbrand hoef à Brecht, *Hofweg*, T. 29.

934. HOKAKKER : 1626, op den *Hoc acker* achter sinte Lenaerts, Anh. 11, 39 v°; — niet nader. Ws. hetzelfde als Hokkert. *Hoc, hoec* „hoek”. Vgl. Hoekakker.

935. HOKKERT : 1626, een stuck landts opden *hockert* ... achter Ste Lenaerts ouer de Rheihte, Anh. 11, 40; — niet nader bekend, maar ws. hetzelfde als Hokakker.

Hoek + personificeringssuffix *-aard*. Zie : Lindemans, *Com. Top.* 1928, 146, a. v. Hoekaard.

936. HOLLAND : (G 3) 1562, een stede ... met eenen velde geh. *hollandt* saemen 7 b. o. de gebuervroente, S.P. 13, 322-323; — hoeve met land te Varenbraken.

Hol duidt „een inzinking van de bodem” aan (Helsen, *Antw. Pln.*, 12).

937. HOLLANDER : A) 1664-1721, sekeren dries gen. *hollander*, S.P. 30, 210 v°-S.A. 103, 36; — perceel bij de Legaan te Varenbraken.

B) 1612, zyne erfleenpanden geh. de *hollanders*, A.J. 90, 195; 1633, de driesschen gen. de —, A.J. 93, 194; 1651, twee begrauen velders oft bloecken gel. aent varenbraecken heyken gen. de —, S.P. 27, 122; 1762, een bosch gen. de —, S.P. 43, 88; — percelen te Varenbraken.

C) (H 3) 1843-z.j., *Hollanders*, T. 14-Kaart Gem. St.-Lenaerts 1.25.000; — percelen bij de Kloosterstraat naar de Leeuwkerk toe.

D) 1723, een ackerken gen. het *hollanderken* ... o. het gebuerenheijcken, S.A. 103, 143 v°; — idem als A).

E) 1642, eene weyde den *grooten hollander* gen. ... o. aende heyde naest ryckevorsel ... w. het cleijn *hollanderken*, S.P. 26, 44 v°-S.P. 27, 57 v°; — topografisch idem als het latere C).

F) 1642-1669, (zie E), S.P. 26, 44 v°-S.P. 27, 57 v°-S.P. 31, 112; — weerdeel van E).

G) 1780, een masten boschken met annexe erven gel. alhier ... gen. den *clijnen hollander*, S.P. 44, 243; — perceel op het Molenheiken te Sint-Lenaarts. Deel van B).

Hollander : psn. of personificering met *-er*-suffix bij holland. Vgl. Heiland en de afleiding Heilanders te Vosselaar bij Turnhout.

938. HOLLANDERSBAAN : 1843, chemin de kleyn Veerle au chemin d'Oostmalle et de Westmalle, *Hollandersbaen*, T. 37.

939. HOLLANDERSPAD : 1843, sentier du hameau de Molenheiken au hameau de Kleinverle, *Hollanderspad*, T. 30.

940. HOLLENBERG : eene vrehijde gel. ontrent den *hollenbergh*, S.A. 103, 142; — niet te situeren.

941. HOLLE STRAAT : 1834, Kad. S.C. 2; — straat te St.-Lenaarts.

942. HOLLEWEG : A) 1681, een stuck lants gel. in douerbroecksacker gen. den *hollen wegh* ... s. den ackerwegh w. den waterlaet, S.P. 34, 30 r°-v^o; 1721, S.A. 103, 24 v°; — perceel te Overbroek.

B) 1758, een parcheel landts gen. den breeacker gel. achter sterthoven aen den soeghkant ofte *clijnen hollenwech*, S.P. 41, 476-477; — niet nader.

943. HOMAKKER : 1618, den *homacker*, BET 3220, 35; — perceel te Sterthoven. *Hom, ham?*

944. HOMBORGENTON : (B 2) 1537-1538, de *homborgen tonne*, S.A. 1895, 49 v°-S.A. 1896, 44 v°-S.A. 1897, 20 v°; 1571, den *homborghen ton*, S.P. 17, 33 v°-34; 1601-1627, de *homborchsche tonne*, S.P. 18, 25 r°-v^o-A.J. 93, 34; 1611-1627, de *homborgeton*, S.P. 20, 69 v°-70-S.P. 22, 186; 1612, seker hoffstede gel. inde plaetse alhier daeruyt plachte hanghen de *homborgsche tonne*, S.P. 19, 175; 1746, de *hamborghe tonne*, S.A. 111; 1758, *hambourghsche tonne*, S.A. 111; 1759, de *hambourghsche tonne*, S.A. 111; 1760, de *hamboursche tonne*, S.A. 117; 1762, de *hambourgsche tonne*, L.L. IV, 15; — huis met hof op de hoek van het Hoolstraatje en de Plaats.

Homborgenton, uithangbord (naar een bepaalde soort bier).

X. HOMMELDOMME : zie Hooimeerdonk.

945. HOMMERSDOMSWEG : 1843, Chemin de celui dit : Schaepsdyk au chemin dit : Vlasrootschestraet, —, T. 7; — zie ook Hooimeerdonk.

946. HONDERD ROEDEN : 1641-1642, een ackerken opde eekeren braeck grt omtrent hondert roeijen ende gen. de *hondert roeijen*, S.P. 27, 35-S.P. 26, 36; — bouwland onder Overbroek.

947. HONDSPUTTEN : 1660, twee weiiden ... gen. de *honsputten*, S.P. 30, 128; 1660-1661, de *hontspuiten*, S.A. 56, 280-S.A. 47, 117 v°; — weiland te Kloot.

Hons-, honts-, ws. niet de naam van het dier. Tot nog toe onvolgende verklaard. Zie Hunsel en J. Helsen, „Het woord *hond* in plaatsnamen”, *MVN* 1961, 90-106, waarbij gedacht wordt aan het gebied van een Frankische rechtsambtenaar.

948. HONTES : tontes (D 2) 1884-1956, 't *Hontes*, NBKP, nr. 7-V.; — weiland bij de Weerijsbeek ten noorden van de Hoek (Bekhoven) en ten zuiden van Schepersdijk.

Dial. voor *Hontens*, psn.? Vgl. Fijens, Fijes; Baltens, Baltus, Baltisch-.

949. HOOFWEER : doef (F 5-G 5) 1627, opde hoeve gen. den *hoitswair*, A.J. 93, 5 v°; 1639-1664, den *hootsweer*, S.P. 23, 219-S.A. 115; 1645-1681, vande stede den *hootsweir*, S.P. 27, 139.18-S.P. 34, 45; 1650, naest den *hootsweire*, S.P. 27, 125 v°; 1654-1662, op den *hoitsweir*, S.P. 29, 142.1-S.P. 30, 48; 1662, opden *hoietsweir*, S.P. 30, 47; 1663, neffens den *hoitsweer*, S.P. 30, 145; 1698, opden *hoijsweir*, S.P. 36, 198; 1712-1762, *hooftswair*, S.P. 38, 97 v°-L.L. IV, 14 v°; 1712, inden *holt swier*, S.P. 39, 620; 1765-1834, den *hoofswair*, R.B. 59, 49 v°-Kl. S.E. art. 153; 1834, *Hoofdsweer*, Kl. S.E. art. 521; 1843, Den *Hoofswair*, B. 37; 1843, Den *hof swair*, T. 37; 1883, De *Hoofs weer*, W. 9; 1956, de *Hoof*, V.; — hoeve, later enkel bouwland en bos te Groot Veerle, bij de Schrammestraat.

Volkshumoristische benaming van een goed dat weinig opbrengt. Mnl. *hovet*, *hooft*, *hoot* „hoofd” en *swere*, *sware* „pijn” met afgeleide bet. „wat iemand hoofdpijn bezorgt”. Vgl. Lindemans, *MVN Bijlage XXVII* (1948), (8) a. v. Dwaasheid, den Crancken Troost, Verloren kost.

950. HOOFWEERSTRAAT : 1728, item het lant ... s. *houfswerissestraeet*, S.P. 40, 114; — straat bij de Hoofswair.

951. HOOFPAD : (H 3) 1843, sentier de la Houtstraet au Koppelweg, —, T. 31.

X. HOOG (HOGE) AKKER, -AKKERKEN, -BLOK, -BLOSKEN, -BOENTVELDEKEN, -BRIEL, -DRIES, -EINDEKEN, -HALFS-BUNDER, -HEIBLOK, -HEIDE, -HENGSTBROEK, -HERNES,

-HOORTDRIES, -HUNSEL, -KOOR, -MARUM, -MEERRIJT, -MORTEL, -RIJT, -SCHADEWACHT, -SCHRIEK, -VONDER, -WEIDE : zie grondwoorden.

952. HOOGBOOMSEWEG : 1666 (1679), *hoochboomschen wegh*, S.A. 125; 1666 (1691), *hoochboomschen wech*, S.A. 128, l. st.; — weg op de Meerrijt.

953. HOOG BOUWKE : *tuəχbauke* (F 3) 1956, V.; — hoeve in de Luikstraat, NNO van de kerk.

954. HOOGBUNDER : 1694, een stuck lant gen. *thooghbunder*, S.P. 36, 78; — perceel te Jukschot. Zie ook Neerbunder.

955. HOGE HEIDELAAN : (C 6) 1956, N.; z.j., V.V.V. D 7; — van Schotensteenweg naar Van de Reydtlaan.

956. HOOGLAND : A) ca. 1449, de helft van v lps. lants geh. *thooge lant* gel. Jnt acker de weerdeel van desen oest, Anh. 6, 30 v°; 1543 (1598), *thoochlant*, Anh. 4, 13; — bouwland op Bekhovenakker.

B) 1655, 0,5 b. lants ... gel. op eijndhouenacker gen. het *hoochlant* o. den kerckpat, S.P. 29, 32; — bouwland onder Eindhoven.

957. HOGE MEERHEUVELLAAN : z.j., V.V.V. D 7; — van Hoge Heidelaan naar Van de Reydtlaan. Zie ook Hooimeerheuvel.

958. HOGE MEERRIJTBRUG : 1843, *Hooge Meireytbrug*, T. 44.63; — brug onder de Hoge Meerrijt.

959. HOGE MEERRIJTSTRAAT : (C 4) 1834, *Hooge Meir-*

reytstraat, Kad. S.A. 3; 1841, *Hooge Meerreytstraat*, Popp; 1843, *Chemin de la Meireytstraet au Berghsbaentje*, *Hooge Meireytstraet*, T. 44; 1956, V.

960. HOGESCHOUW : *duøgeskau* (E 7) 1956, V.; — hoeve en herberg in de Waterstraat bezuiden het Marbeleven.

961. HOOGSTRAAT : A) 1752, *de hooge straet*, S.P. 41, 193; — straat ten oosten van het Kastanjenblok.

B) 1841, *Hoogstraet*, Popp; 1843-1883, Grand chemin de Brecht à Loenhout, *Hoogstraat*, T. 17-W. 14; — klaarlijk verschrijving voor Haagstraat. Zie aldaar.

962. HOOGSTRAATSE BAAN : *duøxstrutsøbu:n* (G 3-H 3-2-I 2-1) 1597, neffens den *hoochstraetsche wech*, S.P. 19, 133; 1834, *Hoogstraten Baan*, Kl. S.B. 385; 1939, L.; 1843, Grand chemin de Hoogstraeten à Brasschaet et Anvers, *Hoogstraetschebaen*, T. 1; 1956, V.; 1972, Gem. pl. St.-Len. 5 D-E; — weg van St.-Lenaarts naar Hoogstraten, thans tussen Dorpstraat en de Eester.

(wordt vervolgd)